

Preschool Teachers' Opinions about Classroom Management Strategies and Disruptive Behaviors

Neşe KUTLU ABU *, Büşra ARSLAN **

Received date: 12.09.2019

Accepted date: 07.04.2020

Abstract

The aim of this study is to examine the opinions of preschool teachers about classroom management strategies and the functionality of preschool curriculum in eliminating disruptive behaviors. Phenomenology design, one of the qualitative research methods, was used in the study. The study group consists of eight teachers working in preschool education institutions in Amasya in 2018-2019 academic year. In the study, semi-structured interview form was used and inductive analysis was used for data analysis. According to the findings obtained from the study, teachers stated that bullying behaviors such as pushing and hitting were seen frequently and to apply traditional ways to eliminate these behaviors, few teachers stated that various measures were taken by attracting children to different areas. Teachers believe that programs are inadequate to eliminate disruptive behaviors. In future studies, it may be suggested to carry out teacher trainings on prevention of unwanted behaviors and effective classroom management both theoretical and practical.

Keywords: Preschool teacher, Classroom management, Disruptive behaviors.

* Amasya University, Faculty of Education, Primary Education Department, Amasya, Turkey; nese.kutlu@amasya.edu.tr

** Ministry of Education, Preschool Teacher, Kayseri, Turkey; busra.arslan@gmail.com

Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıfta İstenmeyen Davranışlara İlişkin Sınıf Yönetim Stratejileri Hakkındaki Görüşleri

Neşe KUTLU ABU *, Büşra ARSLAN **

Geliş tarihi: 12.09.2019

Kabul tarihi: 07.04.2020

Öz

Bu araştırmanın amacı, okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin sınıf yönetim stratejileri hakkındaki görüşlerini incelemektir. Araştırmada, nitel araştırma yöntemlerinden olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırmanın çalışma grubunu 2018-2019 eğitim öğretim yılında Amasya il merkezinde okul öncesi eğitim kurumlarında görev yapan sekiz öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmada yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmış olup, verilerin analizinde tümevarımsal analiz kullanılmıştır. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre öğretmenler çocuklarda itme, vurma gibi zorbalık davranışların sıklıkla görüldüğünü ifade etmiş ve bu davranışların giderilmesinde uyarı gibi geleneksel yolların tercih edildiğini, az sayıda öğretmen çocukları farklı alanlara çekerek çeşitli önlemleri aldıklarını ifade etmiştir. Öğretmenler istenmeyen davranışların giderilmesinde spor ve müzik aktivitelerinin artırılması, kazanımların farklılaştırılması, görev anlamında eklentilerin yapılması gerektiğini ve bu konuda çeşitli eğitimlerin verilmesi gerektiğini bildirmiştir. Çalışma sonunda istenmeyen davranışların önlenmesi ve etkili sınıf yönetimi konularında öğretmen eğitimlerinin gerçekleştirilmesi hakkında öneriler sunulmuştur.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi öğretmeni, İstenmeyen davranışlar, Sınıf yönetimi stratejileri.

* Amasya Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, Amasya, Türkiye; nese.kutlu@amasya.edu.tr

** Milli Eğitim Bakanlığı, Okul Öncesi Öğretmeni, Kayseri, Türkiye; busra.arslan@gmail.com

1. Giriş

İnsanlık tarihinden itibaren hayatımızın her alanında bulunan eğitim, bireyin doğumundan itibaren başlayarak bireylere çeşitli bilgi ve beceriler kazandırmaktadır. Eğitim, bireyin davranışlarını belirli amaçlar doğrultusunda istendik yönde değiştiren ve geliştiren bir süreçtir (Erden ve Akman, 1995). Yaşam boyu devam eden bu süreçte birey daha yetkin, toplumla uyumlu ve donanımlı hale gelebilmektedir. Ama bu süreçte bireyin yetiştiği çevre, ekonomik, kültürel ve sosyal koşullar, çeşitli tutum ve inançlar birey üzerinde olumlu ya da olumsuz farklılık oluşturmaktadır. Eğitim sürecinin ilk temellerinin ailede atıldığı düşünüldüğünde, bahsedilen faktörlerin ve ailenin tüm özelliklerinin çocuk üzerinde kritik rolünün olduğu görülmektedir.

Ailede verilen temel eğitimden sonra ikinci eğitim alanı okuldur. Okul ilk toplumsallaşma sürecinin yaşandığı kurumdur. Çocukların ailesinde kazandıkları tutum ve davranışlar, toplumsal normlar ve kültürel değerler okullara yansıtılmaktadır. Bu eğitim kurumlarının ilk kademesini okul öncesi eğitim kurumları oluşturmaktadır. Okul öncesi eğitim, çocuğun hayatına yön veren, gelişimin çok hızlı ve çok boyutlu bir şekilde devam ettiği bir dönemdir. Okul öncesi eğitim çocukların bireysel farklılıklarını ve gelişim özelliklerini dikkate alarak ilkökula daha önemlisi hayata hazırlayarak çocukların bedensel, sosyal- duygusal, zihinsel, öz bakım becerilerinin ve dil gelişimlerinin büyük bir bölümünün tamamlanmasına destek olan eğitim ortamıdır (Cavkaytar, 2004). Okul öncesi dönem gelişimsel açıdan kritik bir dönem olması sebebiyle çocuğa bu dönemde kazandırılacak eğitsel deneyimler ve olumlu alışkanlıklar, ilerideki hayatına daha sağlam ve doğru adımlarla ilerleyebilmesi bakımından önem taşımaktadır. Bu dönemde oluşan istenmeyen tutum, davranışlar ve alışkanlıklar çocuğun gelecekteki hayatını da olumsuz yönde etkileyebilir. Milli Eğitim Bakanlığı Okul Öncesi Eğitim Programı'nda (2013) okul öncesi eğitimin amaçlarını ve görevlerini şu şekilde ifade etmiştir:

1. Çocukların bedensel, zihinsel ve duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak,
2. Onları ilkökula hazırlamak,
3. Şartları elverişsiz çevreden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetiştirme ortamı yaratmak,
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır.

Okul öncesi eğitim kurumlarına gelen her çocuk birbirinden farklı aile ortamında yetiştiği için ailesinden veya çevresinden gördüğü olumsuz tutum, davranışları ve alışkanlıkları da sınıftaki eğitim ortamına aktarabilmektedir. Çocukların sınıf ortamında yansıttığı bazı olumsuz tutum davranışlar bazen veya sıklıkla öğretmenini ve arkadaşlarını rahatsız eden istenmeyen davranışlar olabilmektedir. İstenmeyen davranışlar; okul veya sınıfta oluşturulmuş yazılı veya yazılı olmayan kurallara aykırı davranma ve öğrenme faaliyetlerinin etkinliğini azaltmaya yol açan davranışları kapsamaktadır (Başar, 2004; Karip, 2014). Öğretmenler sınıf içinde gelişen istenmeyen davranışlara karşı sınıfın düzen ve uyumunu sağlamak ve olumsuz davranışları ortadan kaldırmak için sınıf yönetimini etkili bir şekilde kullanmalıdır.

Sınıf yönetimi genel anlamda sınıfta fiziksel ve psikolojik güvenliği sağlayan stratejiler, öğrenci davranışlarını düzenleyen ve öz disiplin kazandıran teknikler, sınıftaki olayların düzenli ilerlemesini sağlayan yöntemlerin tümüdür (Manning ve Bucher, 2013). Okul öncesinde sınıf yönetimi ise; "öğretmen ve çocuğun temel gereksinimlerini dikkate alarak onu çok yönlü geliştiren ve eğiten bir program ile çocuğa göre düzenlenen bir sınıf ortamında bir araya geldiği, çocuğu

merkeze alan ve oyunun temel eğitim yöntemi olduğu uygulamalara ilişkin bilgi beceri ve davranışların bir bileşkesidir.” (Uyanık Balat ve Bilgin, 2013). Öğretmenler sınıfta karşılaştıkları istenmeyen davranışlara karşı davranışın hangi nedenlerden dolayı kaynaklandığını tespit ederek bu davranışların ortadan kalkması için çocuğun gelişim özelliklerini de dikkate alarak sınıf yönetim stratejileri ile uygun çözümler bulmalıdır (Yalçınkaya ve Tonbul, 2002). İstenmeyen davranışları sergileyen çocukların bu davranışların olumsuz olduğunu anlaması ve bu davranışlardan vazgeçmesi biraz zaman alabilir. Bu bakımdan süreçte öğretmenlerin daha sabırlı ve tutarlı olmaları gerekmektedir (Dal, 2016).

Okul öncesi dönemde çocukların gelişim alanları desteklenirken, istenmeyen davranışların önlenmesinin yanında, istendik davranışları edinmeleri ve ileride kendi hayatlarında otokontrol yetisini kazanmaları amaçlanmaktadır. Bu süreçte hem rehber hem de rol model olan öğretmenlerin bu konudaki bilgi ve tecrübeleri, tutumları, sınıf yönetimine ilişkin uygulama ve stratejileri eğitimde önemli bir yere sahiptir (Aktaş Arnas ve Sadık, 2016; Yumuş, 2013). Öğretmen çocuklarda olumlu davranışlar geliştirirken kendisini de her alanda geliştirmeli, zaman yönetim becerilerini geliştirerek, öğrencilerde öz disiplini sağlayabilmelidir. Öğretmen, olumlu ve eğitim kalitesi yüksek bir ortam oluşturmak adına iyi bir gözlemci olmalı; çocuklarda bulunan istenmeyen davranışları tespit ederek bu davranışlarının sebeplerini araştırmalıdır ve bu davranışı ortadan kaldırmak adına çocuğun gelişimine uygun çözüm yollarını izlemelidir (Furrer, Skinner ve Pitzer, 2014). Çocukların gösterdikleri olumsuz davranışlara önlem alınmadığı takdirde çocuktaki bu davranış daha çok pekişerek çocukta bu davranışın kalıcı olmasına neden olunabilir. Bugünün çocukları, yarının yetişkin bireyleridir. Öğretmeler mesleğini icra ederken bu ifadeyi anımsayarak kendilerini bilinçlendirmeli ve bu konuda yapılması gerekenler hakkında yeterliklerini geliştirmelidir.

Alanyazında, okul öncesi çocukların saldırganlık, şiddet, zorbalık, çalma, kıskanma ve yalan söyleme gibi bazı istenmeyen davranışları sergiledikleri, öğretmenlerinde çoğunlukla sözel olarak bu davranışlarla başa çıkmaya çalıştıkları görülmektedir (Akman, Baydemir, Akyol, Arslan ve Kükütcü, 2011; Alabay ve Güner, 2018; Dal, 2016; Derman ve Başal, 2013; Early ve ark., 2006; Gangal, 2013; Yumuşak ve Balcı, 2018; Özgün, 2016). Erken yaşlarda yaşanan davranış problemleri ergenlik ve yetişkinlik dönemlerinde suç işleme, şiddete meyil ve psikolojik rahatsızlıklar gibi durumları tetiklemektedir (Bornstein ve ark., 2010; Liu, 2004; Gardner ve Shaw, 2008). Çocuk sınıf içerisinde istenmeyen davranışlara yönelik olumlu akran ilişkilerine ve desteğine sahip olduğunda, olumsuz davranışlar azaltılabilmektedir (Gülay Ogelman ve Ersan, 2014; Schwartz, Dodge, Petit ve Bates, 2000). Diğer taraftan yapılan çalışmalara göre okul öncesi dönemde etkili iletişim kuramına dayalı bir disiplin anlayışının olmadığı, tepkisel sınıf yönetimine göre ödül-cezaya dayalı bir disiplin anlayışının olduğu tespit edilmiştir (Altıntaş, 2016; Arı ve diğerleri, 2016). Piramit Modeli, Gelişimsel Modeli, Olumlu Davranış Desteği, Proaktif Sınıf Yönetimi, Alternatif Düşünmeyi Destekleme, Eşsiz Yıllar gibi farklı sınıf yönetim modelleri ile çocukların sosyal ve duygusal gelişimlerinin artırılmasına dayalı uygulamalarla bu durumun önüne geçilmeye çalışılmaktadır (Öztürk ve Gangal, 2016; Bredekamp, 2015; Domitrovich ve Greenberg, 2000; Webster-Stratton ve Herman, 2010; Shure, 2001).

Yapılan çalışmalarda istenmeyen davranışların nedenleri aileden, öğretmenden ve diğer faktörlerden kaynaklanan nedenler (Aydın, 1998); sınıf içi veya sınıf dışı etkenlerden kaynaklanan nedenler (Başar, 2004) şeklinde ele alınarak incelenmiştir. Bu sınıflandırmaların dışında istenmeyen davranışların nedenleri içsel ve dışsal (interlizing-externalizing) yönelimlerle

kavramsallaştırılmıştır (Özbey ve Alisinanoğlu, 2009). Yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunda okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlarla baş etme konusunda geleneksel yöntemlerden faydalandıkları; sınıflarında sözel olarak uyarma, ceza verme, davranışsal tepkilerin (Durmuşoğlu Saltalı ve Arslan, 2013; Öngören Özdemir ve Tepeli, 2016) dışında farklı sınıf yönetim stratejilerini sergile(ye)medikleri; bu bağlamda sınıf yönetimi konusunda çeşitli eğitimlerin verilmesi gerektiği bildirilmiştir (Akman ve ark., 2011; Dönmez, Aşantoroğlu, Gülay Ogelman ve Ersan, 2014; Günhan ve Anılan, 2017; Karasulu ve Bal, 2018;; Medikoğlu ve Dalaman, 2018; Ocak Karabay ve Şahin, 2015; Öztürk, Gangal ve Beşken Ergişi, 2014; Öztürk ve Gangal, 2016; Yaşar Ekici, Yumuşak ve Balcı, 2018).

Sınıfta istenmeyen davranışlar ve sınıf yönetim stratejilerine yönelik çoğu çalışma, ilkokul öğretmenleri veya daha üst öğrenim kademelerinde görev yapan öğretmenlerle gerçekleştirilmiştir (Aküzüm ve Nazlı, 2017; Eleser, 2007; Güner, 2011; Hemde, 2010; Kale ve Baburşah, 2017; Kocabey, 2008; Yılmaz, 2008; Yumuşak ve Balcı, 2018). İlgili bağlamda okul öncesi öğretmenlerinin görüşleri üzerine yapılan çalışmalarda istenmeyen davranışların neler olduğu ve öğretmenlerin bu davranışları gidermek için kullandıkları yöntem, strateji ve tekniklere odaklanılmıştır (Akgün, Yarar ve Dinçer, 2011; Dinçer ve Akgün, 2015; Medikoğlu ve Dalaman, 2018; Nur, 2012; Öztürk ve Gangal, 2016; Ocak Karabay ve Şahin, 2015; Toran, Gençgel Akkuş, 2016). Bazı çalışmalarda ise öğretmenlerin sınıf yönetim stratejileri yaş, cinsiyet, öğrenim görülen lise türü, meslek yılı gibi değişkenleri açısından incelenmiştir (Dinçer ve Akgün, 2015; Kıldan, 2011; Yaşar Ekici, Günhan ve Anılan, 2017; Toran Gencil ve Akkuş, 2016; Yumuş, 2013). İstenmeyen öğrenci davranışları ile hangi durumlarda, nasıl daha sık karşılaştığı ve bu davranışların sebepleri, ders öncesinde istenmeyen davranışlara karşı proaktif önlemlerin alınıp alınmaması; ilgili bağlamda öğretmenlerin aldıkları eğitimlerin özellikleri, öğretmenlere göre istenmeyen davranışların azaltılması veya giderilmesinde programların işlevselliği üzerine derinlemesine öğretmen görüşlerini ve deneyimleri inceleyen bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Yapılan bu çalışma ile okul öncesi öğretmenler için etkili sınıf yönetimi eğitim programlarının geliştirilmesinde alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmadan elde edilen bulgular okul öncesi öğretmenlerinin mevcut durumda sınıf yönetimine karşı stratejilerinin, tutumlarının ve inançlarının ortaya konulması bakımından da önem taşımaktadır.

Bu çalışmada okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin çocuklarda karşılaştığı istenmeyen davranışlara karşı uyguladıkları sınıf yönetim uygulamaları ve stratejileri hakkında bilgi toplayarak, öğretmenlerin istenmeyen davranışlara karşı tutum ve davranışları, programların işlevselliği hakkında görüşlerin alınması amaçlanmaktadır. Araştırmada 'Okul öncesi eğitim kurumlarındaki öğretmenlerin sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin sınıf yönetim stratejileri ve eğitim programının işlevselliği hakkındaki görüşleri nasıldır?' sorusuna yanıt aranmıştır.

Alt araştırma soruları

- 1) Okul öncesi öğretmenlerin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları nelerdir ve öğretmenler bu davranışlarla hangi durumlarda daha sık karşılaşmaktadırlar?
- 2) Okul öncesi öğretmenlere göre istenmeyen davranışların giderilmesine yönelik alınan önlemler nelerdir?
- 3) Okul öncesi öğretmenleri istenmeyen davranışların giderilmesinde eğitim programlarının işlevselliğini nasıl değerlendirmektedir?
- 4) Okul öncesi öğretmenlerin sınıf yönetim uygulamaları, stratejileri ve bu konudaki önerileri nasıldır?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Deseni

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinde olgu bilim çalışması kullanılmıştır. Olgu bilim (phenomenology) çalışmaları farkında olduğumuz ancak derinlemesine ve konu hakkında ayrıntılı bir anlayışa sahip olamadığımız olgular üzerinde yoğunlaşmıştır. Olgu bilim çalışmaları, bir ya da birkaç kişinin kavram ya da olgu hakkındaki görüşlerini öznel ve diğer insanlarla benzerlik gösteren nesnel yaşanmış deneyimlerini ve algılarını ortaya koymayı amaçlamaktadır (Creswell, 2012). Diğer bir ifadeyle fenomenoloji bireyin bir olgu ya da kavramı nasıl algıladığı, nasıl anlamlandırıldığı, nasıl ifade ettiği ve o kavramın ya da olgunun sebep ve sonuçları hakkında ne hissettiğine odaklanan araştırma yaklaşımıdır (Patton, 2014). Okul öncesi öğretmenlerinin istenmeyen davranışlar ve sınıf yönetimine ilişkin uygulamaları, görüşleri, algı ve inançlarının derinlemesine incelenmesine fırsat sunması bakımından bu desen tercih edilmiştir.

2.2. Çalışma grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu 2018 -2019 eğitim öğretim yılında Amasya il merkezinde Milli Eğitim Bakanlığına bağlı anasınıfı veya anaokullarında görev yapan 8 okul öncesi öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmaya katılımcılar belirlenirken kolay ulaşılabilir örneklem seçimi uygulanmıştır. Araştırma grubunda yer alan öğretmenler Ö1, Ö2 şeklinde kodlanmıştır. Çalışmaya katılan öğretmenlerin hepsi kadındır ve eğitim durumları lisanstır.

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

	Ö1	Ö2	Ö3	Ö4	Ö5	Ö6	Ö7	Ö8
Yaş	42	40	38	35	40	34	33	34
Mesleki yıl	23	16	11	17	10	7	6	12
Öğrenci sayısı	24	25	23	27	26	20	20	13

2.3. Veri toplama araçları

Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin çocuklarda karşılaştıkları istenmeyen davranışlara ve sınıf yönetimlerine yönelik görüşlerinin incelenmesi amacıyla yapılan bu araştırmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli avantaj görüşmenin önceden hazırlanmış sorulara bağlı olarak sürdürülmesi sonucu daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Araştırma verileri 2019 yılının Ocak ve Şubat aylarında toplanmış olup, ilgili kurumlardan araştırma izinleri alınmıştır. Çalışma kapsamında hazırlanan görüşme formunda dokuz soru bulunmaktadır. Soruların amaca uygun, açık, net ve anlaşılır olup olmadığına yönelik bir uzman görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda çeşitli düzenlemeler yapılarak görüşme formuna son şekli verilmiştir. Veriler toplanmadan önce araştırmacılar kendilerini tanıtarak araştırmanın amacı anlatılmış, yapılan görüşmenin ve katılımcıya ait bilgilerin gizli kalacağı hakkında katılımcılar bilgilendirilmiştir. Veriler uygun yer ve zamanda yüz yüze görüşülerek; ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmıştır. Görüşmeler ortalama 20-30 dakika sürmüştür.

2.4. Verilerin Analizi

Katılımcıların görüşmelerinden elde edilen ses kayıtları transkript edilerek tümevarımsal analiz yapılmıştır. Tümevarımsal analiz, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmayı amaçlamaktadır. Bu analizde temel olarak yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri,

belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde düzenleyerek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu araştırmanın veri analizinde ilk olarak katılımcılardan elde edilen veriler tek tek okunarak kodlar oluşturulmuştur. Ulaşılan kodlar benzerlikler ve farklılıklarına göre sınıflandırılmış ve kodlardan alt temalara varılmıştır. Alt temalar incelenerek, ana temalara ulaşılmıştır. Devamında tüm temaların ve kodların uygunluğu kontrol edilmiştir. Son olarak temalara son hali verilmiştir ve veriler yorumlanmıştır (Ersoy, 2017). Görüşmeye katılan öğretmenlere Ö1, Ö2 şeklinde kodlamalar verilerek katılımcıların bilgilerinin gizli kalmasına olanak sağlanmıştır.

Belirlenen kodların güvenilirliğini tespit etmek amacıyla bir uzman araştırmacıdan bağımsız olarak farklı bir zamanda verileri incelemiş ve kodlar belirlenmiştir. Araştırmacılarla alan uzmanının belirlediği kodlar arası tutarlılığı tespit etmek için Miles ve Huberman'ın (1994) güvenilirlik formülü (Güvenirlik= Görüş Birliği/ (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) kullanılmış ve kodlar arasında 0.83 tutarlılık olduğu tespit edilmiştir. Temalar arasındaki tutarlılık değerinin 0.80 olduğu belirlenmiştir.

3. Bulgular

1. Sınıfta istenmeyen davranışlar, karşılaşılma durumları ve nedenleri kategorisi

Araştırmada sınıfta istenmeyen davranışlar, karşılaşılma durumları ve nedenleri kategorisi altında öğretmenlere ilk olarak "Sınıfta öğrencilerinizde karşılaştığınız istenmeyen davranışlar nelerdir? İstenmeyen davranışlarla hangi durumlarda daha sık karşılaşıyorsunuz? Sizce bunun sebebi nedir? "soruları yöneltilmiştir. Kategorilerde, sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin üç temaya, istenmeyen davranışların karşılaşılma durumlarına ilişkin iki temaya, nedenlerine ilişkin iki temaya ulaşılmıştır.

Tablo 1. Sınıfta istenmeyen davranışlar kategorisi

Temalar	Kodlar (Öğretmenler)	Frekans
Bireysel davranışlar	Tırnak Yeme (Ö4, Ö7)	2
	Parmak Emme (Ö4, Ö6)	2
	Tükürme (Ö6)	1
	Seçici Mutizm (Ö2)	1
Arkadaşlık ilişkileri	Vurma (Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8)	5
	Oyuncak Paylaşmama (Ö1, Ö3, Ö4, Ö7)	4
	Şikâyet (Ö1, Ö6, Ö7)	3
	İtme (Ö1, Ö8)	2
	Bağırma (Ö1)	1
	Isırma (Ö5)	1
	Argo Söz (Ö7)	1
	Öğretmenle ilişkiler	Kurallara Uymama(Ö7)

Tablo 1 incelendiğinde, öğretmenlerin okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların çoğunlukla vurma (Ö1, Ö4, Ö5, Ö6, Ö8), oyuncak paylaşmama (Ö1, Ö3, Ö4, Ö7), şikâyet gibi arkadaşlarıyla ilişkilerinde istenmeyen davranışlarla karşılaştığı görülmektedir. Öğretmenler okul öncesi çocukların istenmeyen davranışlarının arkadaşlık ilişkileri ile ilgili olmasının yanında tırnak yeme, parmak ısırma gibi bireysel davranışlarla ortaya koyulduğunu düşünmektedirler. Okul öncesi eğitim kurumlarında sınıfta karşılaşılan istenmeyen davranışlara ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Çocuklarda çoğunlukla itme, şikâyet etme, vurma, bağırma, yüksek sesle konuşma, koşturma, oyuncakları veya diğer eşyalarını paylaşmama gibi davranışlar çok fazla görülüyor. Sıklıkla görüyoruz bu davranışları. Beni en çok rahatsızlık eden davranışlar çocukların birbirine vurması, iterek düşürmesi ve şikâyet etmesi (Ö1)

Birçok istenmeyen davranışla karşılaşıyorum. Argo söz, kurallara uymama, tırnak yeme, oyuncakları paylaşmama gibi birçok istenmeyen davranışla karşılaşabiliyoruz. Ama beni en çok çocukların devamlı birbirlerini şikâyet etmeleri rahatsız ediyor (Ö7)

Olumsuz davranışlar olarak daha çok parmak emme, şikâyet etme, vurma, tükürme gibi davranışlarla yoğun olarak karşılaşıyoruz (Ö6)

Bende bulunan çocuk aşırı derecede arkadaşlarına zarar veriyor. Söz dinlemiyor, stajyerlere ve bana da zarar veriyor. Vuruyor, ısırıyor en çok ısırıyor (Ö5)

Konuşmama, seçici mutizm. Gergin ortamlarda yetişen çocuklarda, bu davranış problemi uyum adaptasyon sürecinden farklı bir davranış bu, bir yıl boyunca sürebiliyor. Çocuk akran grupları içine girdiği zaman konuşmuyor ama ev ortamında çok rahat kendini ifade edebilen bir çocuk. Akran grubuna girdiği zaman konuşmamayı tercih ediyor (Ö2)

Araştırmada öğretmenlere “İstenmeyen davranışlarla hangi durumlarda daha sık karşılaşıyorsunuz? Sizce bunun sebebi nedir?” sorusu yöneltilmiştir. İstenmeyen davranışlarla karşılaşılma durumları kategorisine ilişkin tema ve kodlar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. İstenmeyen davranışlarla karşılaşma durumları kategorisi

Temalar	Kodlar	Frekans
Etkinlik uygulama	Serbest zaman etkinlikleri	2
	Sanat etkinlikleri	1
	Okuma/yazma, Türkçe etkinlikleri	1
Aile özellikleri	Aile içi huzursuzluklar	2
	Boşanmış ebeveynlerin sorunları	1
	Çocuğun yakınıni kaybetmesi	1
	Akraba çocuklarının etkisi	1
	Yeni kardeşe sahip olma	1

Tablo 2’de görüleceği üzere, öğretmenlere göre serbest zaman etkinliklerinde ve aile içi huzursuzluğa sahip çocuklarda istenmeyen davranışların daha sık meydana geldiği bildirilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya ilişkin verdikleri yanıtlar aşağıda verilmiştir.

İstenmeyen davranışlarda en çok serbest zaman etkinliğinde çocuklarda karşılaşıyor. Diğer etkinlik saatlerinde daha çok öğretmen kontrolünde oldukları için istenmeyen davranışlar daha az (Ö1)

Serbest zaman etkinliklerinde daha çok karşılaşıyorum. Ya da etkinliklerin yoğun olduğu zamanlarda bu durumlarla daha sık karşı karşıya kalıyoruz (Ö6)

Mesela Türkçe Dil etkinliklerde çocuklara özellikle ben öğrenci merkezli bir eğitimi tercih ediyorum. Konuştururken, fikrini alırken bu mutizimli çocuklar hiçbir tepki vermiyor, ifade etmiyor sadece başını sallayarak olaylara tepki veriyor. Bu da arkadaşları tarafından dışlanmasına da sebep oluyor (Ö2)

Daha çok yeni kardeşi olmuş, ya da anne baba arasında tatsızlık huzursuzluk olan, anne baba ayrı olan ya da evde çok yakınıni kaybetmiş çocuklarda (Ö4)

Toplanma zamanlarında okuma-yazma etkinliklerinde ve sanat etkinliklerinde daha çok karşılaşıyorum (Ö7)

İstenmeyen davranışların nedenleri kategorisine ilişkin tema ve kodlar Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. İstenmeyen davranışların nedenleri

Temalar	Alt Temalar	Kodlar (Öğretmenler)	Frekans
Çocuklardan kaynaklanan nedenler	Çocukların özel gereksinimlerinden kaynaklanan nedenler	Otizimli olma (Ö5)	1
		Okula yönelik olumsuz tutum (Ö1)	2
	Çocukların gelişimsel özelliklerinden kaynaklanan nedenler	Özbakım becerilerinde yaşanan sorunlar (Ö4)	1
		Kimseyin görmediği düşüncesi (Ö5)	1
Çocukların duyuşsal özelliklerinden kaynaklanan nedenler	Paylaşmama duygusu (Ö3)	1	
	Kıskançlık olgusu (Ö8)	1	
Aileden kaynaklanan nedenler	Olumsuz aile özellikleri	Olumsuz rol modeller (Ö1, Ö2)	2
		Ailenin olumsuz alışkanlıkları (Ö3)	2
		Ailenin aşırı ilgisi/ilgisizliği (Ö4)	2
		Çocuğun özgüvenini zedelemesi (Ö6)	2
	Akraba fikirlerine önem verme	Ailenin çocuklarını başkaları ile kıyaslamaları (Ö7)	3
	Akrabaların davranışlar üzerinde olumsuz etkisi (Ö8)	2	

Tablo 3 incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında istenmeyen davranışların sebeplerine ilişkin kodlar incelendiğinde çocuklardan kaynaklanan nedenler ve aileden kaynaklanan nedenler temalarına ulaşılmıştır. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin karşılaştıkları istenmeyen davranışların sebeplerine ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

İstenmeyen davranışta pek çok sebep olabilir. Çocuğun istemeyerek okula gelmesi veya yetiştiği ailenin rolü olduğunu düşünüyorum. Ailedeki eğitim nasıl olursa çocuk ailede gördüğü davranışlarının bir benzerini de sınıfta gerçekleştiriyor. (Ö1)

Anne babanın ilgisizliği ya da aşırı ilgisi olabilir. (Ö4)

Bence çocuklar girdikleri ortamda aileleri tarafından diğer çocuklarla karşılaştırıldıkları için kendileri ile ilgilenmekten çok başkalarının hatalarını aramakla meşgul oluyorlar. Bu davranışlarda çocukların birbirlerine kenetlenen güvenen insanlar değil birbirinin açığını arayan insanlar olmasına neden oluyor. (Ö7)

Genellikle kıskançlık durumları olduğunda, bulunduğumuz bölge itibariyle genelde akraba çocukları aynı sınıfta olduğundan dolayı kıskançlık daha yoğun. (Ö8)

Araştırmada 'Öğrencilerde meydana gelen istenmeyen davranışları yönetmek için herhangi bir önlem alıyor musunuz?' sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılan 8 öğretmen istenmeyen davranışları yönetmek için önlem aldıklarını ifade etmişlerdir. Alınan önlemlere ilişkin elde edilen bulgular Tablo 4'te gösterilmiştir.

Tablo 4. Sınıf Yönetim Uygulamaları

Temalar	Kodlar	Frekans
İstenmeyen davranışların giderilmesinde kullanılan etkinlikler	Dikkati resim yapma gibi farklı alanlara çekme	2
	Robotik kodlama, akıl oyunları	1
	El sanatları	1
	Eğitici videolar	1
	Hikâye okuma	1
	Akranla birlikte etkinlikler	1
		1
Sınıf düzeni kurma stratejileri	Uyarma ve olumlu davranışı pekiştirme	3
	Sınıf kuralları ve davranış tablosu	1
	Sorumluluk verme	1
	Yer değiştirme	1
	Sevgi bağı kurma	1
Sınıf yönetiminde alınan önlemler	Davranışçı yaklaşıma dayalı önlemler	5
	Hümanistik yaklaşıma dayalı önlemler	1
	Farklılaştırma yaklaşımına dayalı önlemler	3

Tablo 4 incelendiğinde uyarma ve olumlu davranışı pekiştirme gibi sınıf düzeni kurma stratejisinin sıklıkla kullanıldığı ve sınıf yönetiminde davranışçı yaklaşıma dayalı önlemlerin sıklıkla alındığı tespit edilmiştir. Okul öncesi eğitim kurumlarında öğrencilerde meydana gelen istenmeyen davranışları yönetmek için alınan önlemlere ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Önem almak zorundayız zaten çocuklarda o davranışları görüp müdahale etmeden durulamaz bir sınıfta. Sürekli uyarma, doğru davranışı pekiştirme, örnek verme, örnek videolar izleme, hikâye okuma bu gibi davranışlarla etkinliklerle pekiştirmeye çalışıyoruz. (Ö1)

Ahıyorum tabii ki ilk önce akran eğitimi benim için çok önemli oyun sırasında ve sohbet sırasında sık sık aynı şeylere vurgulayarak devam ediyorum (Ö3)

Ahıyorum tabii almak zorundayız. Davranış tablomuz var, davranış tablomuzda sınıf kurallarını ilk başta çocuklarımızla birlikte kendimiz belirledik. Parmak izlerimizi bastık mesela. Çocuklar istenmeyen kuralları ilk önce kendileri söylediler. Yüksek sesle konuşmama, arkadaşına el şakası yapmama, yer kavgası yapmama, hoşgörülü olma, başkasının önüne geçmeme, saygı değerler eğitimi adı altında da sınıf kurallarını belirledikten sonrada davranış tablosu yaptık. Bu davranış tablosunda sınıf kurallarına uymayan çocukların burada bir karşılığı var, uyan çocuklara gülen yüz uymayan çocuklara üzgün yüz veriliyor...dönem sonunda ben de takip etmiyorum sadece dönem sonunda sayıyorum ve kazanan bir kız çocuğumuzu bir erkek çocuğumuzu ödüllendirmeye gayret ediyorum. Ve buda eğitimde inanılmaz etkili oluyor. (Ö2)

Yaptığı olumlu davranışı önce pekiştiriyorum öncelikle. Ve onların olumsuz davranışını söndürmek içinde başka alanlara yönlendiriyorum. Başka etkinliklere yönlendiriyorum. Mesela robotik kodlama, akıl oyunları, iplerle el sanatları gibi. (Ö4)

Farklı farklı önlemler alıyorum evet. Örneğin çocuk parmak emme davranışı gösterdiği zaman çocuğun yaptığı davranışı pekiştirmemek için bu konu hakkında uyarıda bulunmak

yerine ona sorumluluklar vererek, dikkatini başka bir yöne çekme parmak emme davranışından uzaklaşmasını sağlıyorum bu şekilde. (Ö6)

Çocukların birbirine zarar vermesini veya en az zarara indirmek için ya görevler verme ya farklı yerlerde oturtma gibi önlemlerimiz var. (Ö8)

Araştırmada öğretmenlere “Ders öncesinde istenmeyen davranışlara karşı bir hazırlık yapıyor musunuz?” sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılan 8 öğretmenden dört öğretmen (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) ders öncesinde istenmeyen davranışa karşı bir hazırlık yapmadığını belirtirken, dört öğretmen ise (Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) ders öncesinde istenmeyen davranışlara karşı hazırlık yaptıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerin (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) ders öncesinde istenmeyen davranışlara karşı bir hazırlık yapmamasının nedenleri davranışın pekiştirileceği düşüncesi (Ö6, Ö7) ve davranışın anılık gelişmesi (Ö1, Ö5) nedenlerinden dolayı hazırlık yapmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

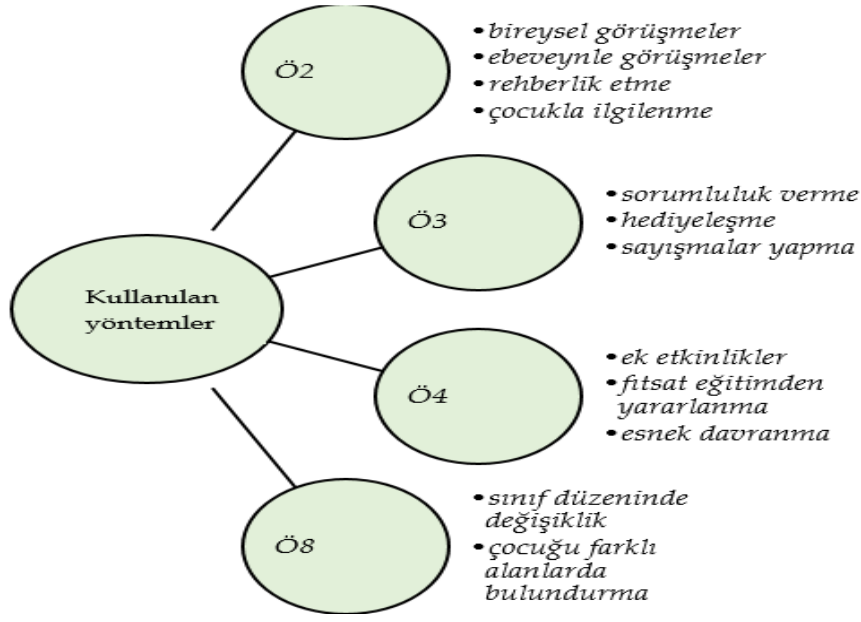
Hayır. Çünkü ne zaman hangi durumda gelişeceğini bilemezsiniz. Çocuk her an bir istenmeyen bir davranış gösterebilir. Bunlar doğaçlama şekilde geliştiği için istenmeyen davranış oluştuğu anda müdahale ediyoruz. (Ö1)

Hayır. Bu çocuğun ne zaman ne yapacağı belli olmuyor. Çocuk bir bakıyorsunuz aşırı derecede sevgi gösteriyor. Bazen de çok saldırgan oluyor. Yani o gün hangisini kullanacağını o anda karar vermek gerekiyor (Ö5)

Yapmıyorum. Daha öncesinde bu konuyla ilgili konuşulduğunda pekiştirileceğini düşünüyorum. Bu davranışla karşılaştığım zaman davranışa göre yönlendirmeler yapıyorum (Ö6)

Hayır yapmıyorum. Bu davranışın daha çok akıllarında yer etmesine ve pekiştirilmesini istemediğim için. (Ö7)

Okul öncesi eğitim kurumlarında ders öncesinde istenmeyen davranışlara karşı hazırlık yaptığını ifade eden öğretmenlerin (Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) kullandığı yöntemlere ilişkin bulgular Şekil 1’de gösterilmiştir.

Şekil 1. İstenmeye davranışlara karşı hazırlık yapan öğretmenlerin kullandığı yöntemler

Şekil 1 incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında ders öncesine istenmeye davranışlara karşı hazırlık yapan öğretmenlerin (Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) bireysel görüşmeler, ebeveynle görüşmeler (Ö2), çocukla ilgilenme (Ö2), sorumluluk verme, hediyeleşme, sayışmalar yapma (Ö3), ek etkinlik, fırsat eğitiminden yararlanma, esnek davranma(Ö4), sınıf düzeninde değişiklik, çocuğu farklı alanlarda bulundurma(Ö8) gibi yöntemler kullanıldığına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

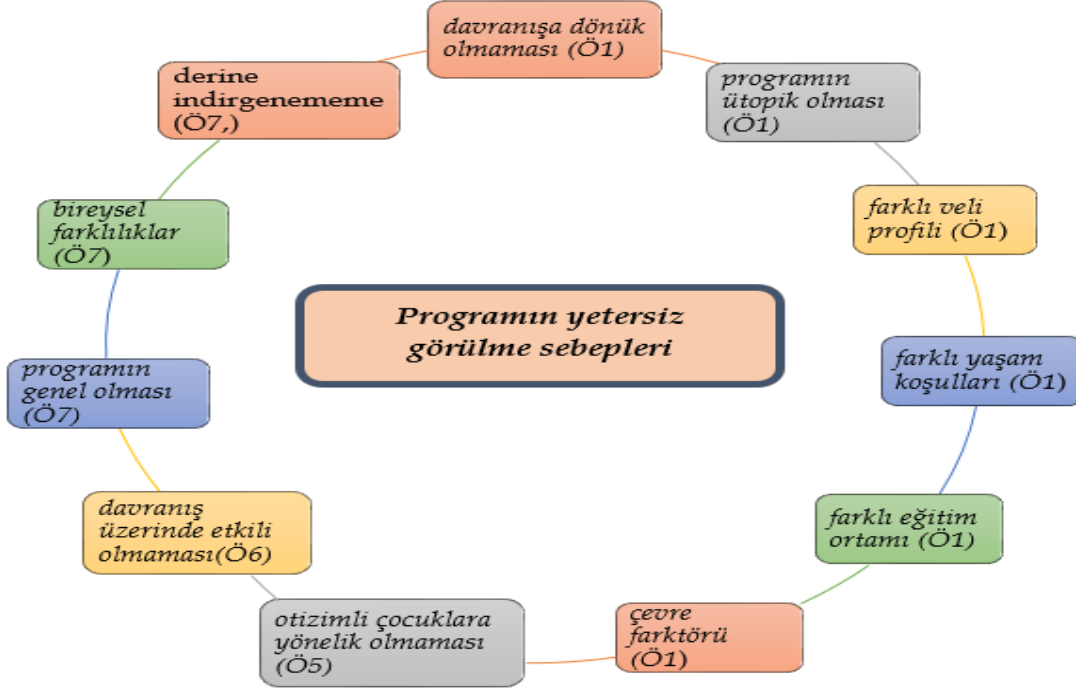
Evet, bireysel farklılıkları dikkate alıp tabii ki yapıyorum. Öncesinde bireysel görüşmem gerekiyorsa öğrencimle birebir görüşüyorum ya da ebeveyniyle görüşüyorum ya da onların ne yapması gerektiğini onlara rehberlik ediyorum. Öncesinde de birebir diğer çocuklardan ziyade onlara daha fazla vakit ayırıyorum hem grup içinde hem bireysel olarak. (Ö2)

Çok zor durumda kalırsam yapıyorum. Mesela bazen biliyorum o gün getirdiği oyuncuğa bağlı veya bizim oyuncak günlerimiz var okulda ona bağlı olarak sıkıntı yaşayacağını düşünüyorum. Ya da o gün arkadaşlarına dağıtmak için bir şey getirtiriyorum evden diyorum veliye telefon ediyorum, bugün arkadaşlarıyla paylaşmayı daha iyi öğrenmesi açısından arkadaşlarına birer tane hediye getirsin. Şeker olabilir, çikolata olabilir ufak tefek kendini anımsatacak bir şey onları istiyorum. Ve onları dağıtmasını söylüyorum o gün belki biraz daha toparlıyoruz biz bunu. Sürekli lider olmak isteyen bir öğrencim varsa ona kendimle ilgili olan görevlerde sorumluluk veriyorum (Ö3)

Tabii ki de yapıyorum evet. Her zaman elimin altında ekstra yaptıracağım bir etkinlik olur. Esnek davranırım. Planıma birebir uymam gerektiğinde fırsat eğitiminden faydalanırım. Esnek olurum o anki çocuğun hazırbulunuşluğu ya da ilgisine göre her an değiştirebilirim (Ö4)

Araştırmada öğretmenlere 'Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programın istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemede yeterli olup olmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz?' sorusu sorulmuştur. Bu soruya ilişkin görüşler incelendiğinde görüşmeye katılan 8 öğretmenden dört öğretmen (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) programı yetersiz görürken, bir öğretmen (Ö2) yeterli görüp, üç

öğretmen (Ö3, Ö4, Ö8) ise geliştirilebilir olduğunu ifade etmişlerdir. Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programın istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemede yetersiz olduğunu düşünen öğretmenlerin (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) programı yetersiz görme sebeplerine ilişkin bulgular Şekil 2' de gösterilmiştir.

Şekil 2. Öğretmenlerin uygulanan programı yetersiz görülmesine ilişkin bulgular

Şekil 2 incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programın istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemede yetersiz olduğunu ifade eden öğretmenlerin (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) programın davranışa dönük olmaması(Ö1), programın ütöpik olması (Ö1), farklı veli, yaşam ve eğitim ortamları(Ö1), çevre faktörleri (Ö1), programın otizimli çocuklara yönelik olmaması (Ö5) gibi nedenlerden dolayı uygulanan programı yetersiz bulduklarına ilişkin bulgular elde edilmiştir. Öğretmen görüşlerinden bazı alıntılar aşağıda verilmiştir.

Kullandığımız programda öğrencilerin istenmeyen davranışlarını engellemeye ya da düzeltmeye yönelik fazla uygulamalar yok. Program hakkında biraz konuşmak gerekirse programımız çok ütöpik. Bir kolejde de aynı programın uygulanması isteniyor bizden, bir köy okulunda da. Hak verirsiniz ki her okulda imkânlar aynı değildir. Veli profili aynı değildir. Çocuğun yetiştiği sosyoekonomik düzey ve çevre faktörü aynı değildir. Programımız bu noktada yetersiz kalıyor. (Ö1)

Yetersiz, çünkü bu normal bir çocuklara göre ve bizde otizimli çocuklara göre aylık program uyguluyoruz. (Ö5)

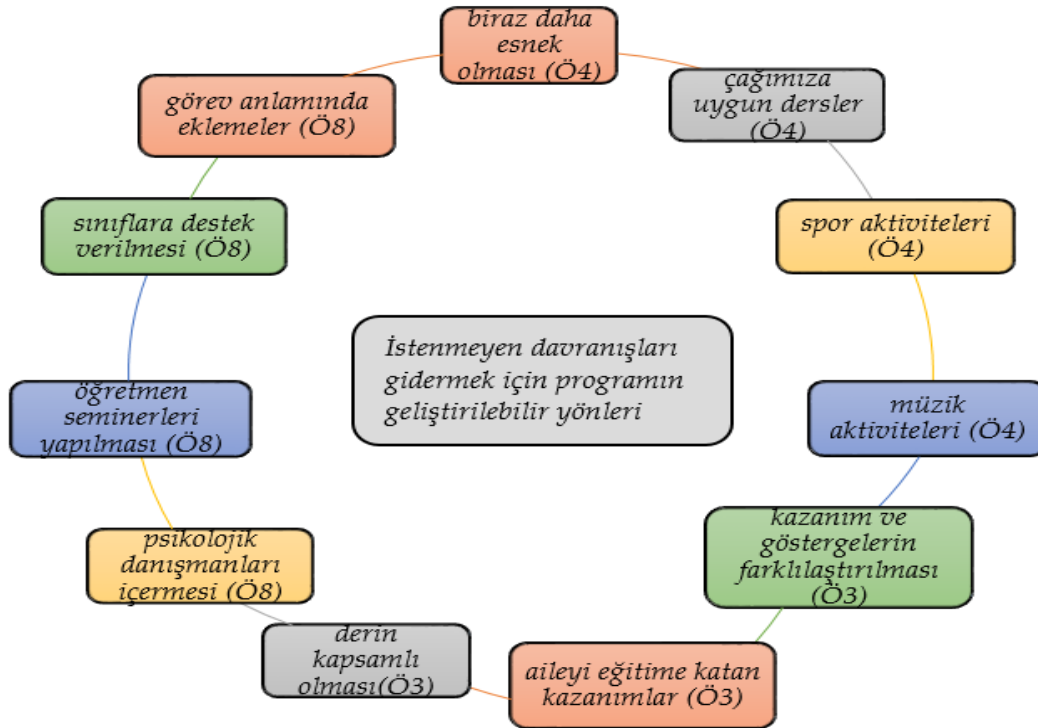
Maalesef programın davranış üzerinde çok etkili ve yeterli olduğunu düşünmüyorum. Genellikle belli başlı becerileri kazanmada etkili ama davranış geliştirmede çok yeterli olmadığını düşünüyorum. (Ö6)

Her çocuk kendince özel ve farklı, program ise çok genel hazırlanmış. Daha çok derine indirgenemiyor. Daha özele inip yol gösterici bir program olmalı diye düşünüyorum. (Ö7)

Okul öncesinde uygulanan programın istenmeyen davranışları engellemede yeterli olduğunu ifade eden öğretmen (Ö2) görüşü aşağıda verilmiştir.

Uyarlama bölümü var. Eğitim programı esnek bir program. Öğrenci merkezli uyarlama bölümünü etkin bir şekilde kullanılabiliyor...Esnek olması çok güzel. Ben öğretmen olarak yapılandırılmış şeyleri sevmiyorum zaten. Türkiye’de yapılan okul öncesi eğitimin aslında çok da doğruyu aslını yansıttığını düşünmüyorum...hep yapılandırılmış kopyala yapıştır sistemi ile eğitimimiz var. Bu öğretmen menşelide olabilir, baskılardan dolayı da olabilir. Yapılandırılmıştan ziyade özgün yetişmeli, çocuklar özgün olmalı kumda ne kadar oynuyor, oyun bahçesine ne kadar çıkıyor bunlar okul öncesi programı zaten destekliyor (Ö2)

Okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan programın istenmeyen öğrenci davranışlarını engellemede üç öğretmen (Ö3, Ö4, Ö8) geliştirilebilir olduğunu ifade etmişlerdir. Uygulanan programın istenmeyen davranışlara yönelik geliştirilebilir yönlerine ait bulgular Şekil 3’te gösterilmiştir.

Şekil 3. Uygulanan programın geliştirilebilir yönlerine ilişkin bulgular

Şekil 3 incelendiğinde, istenmeyen davranışları gidermede programın geliştirilebilir olduğuna yönelik öğretmen görüşleri şu kodlamalardan oluşmaktadır; çağımıza uygun dersler (Ö4), spor aktiviteleri (Ö4), müzik aktiviteleri (Ö4), kazanım ve göstergelerin farklılaştırılması (Ö3), aileyi eğitime katan kazanımlar (Ö3), derin kapsamlı olması (Ö3), psikolojik danışman (Ö8), öğretmenlere seminerler (Ö8), sınıflara destek vermesi (Ö8), görev anlamında eklemeler (Ö8), elde edilen bulgular arasındadır. Okul öncesinde uygulanan programın istenmeyen davranışları engellemede geliştirilebilir olduğu destekleyen öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

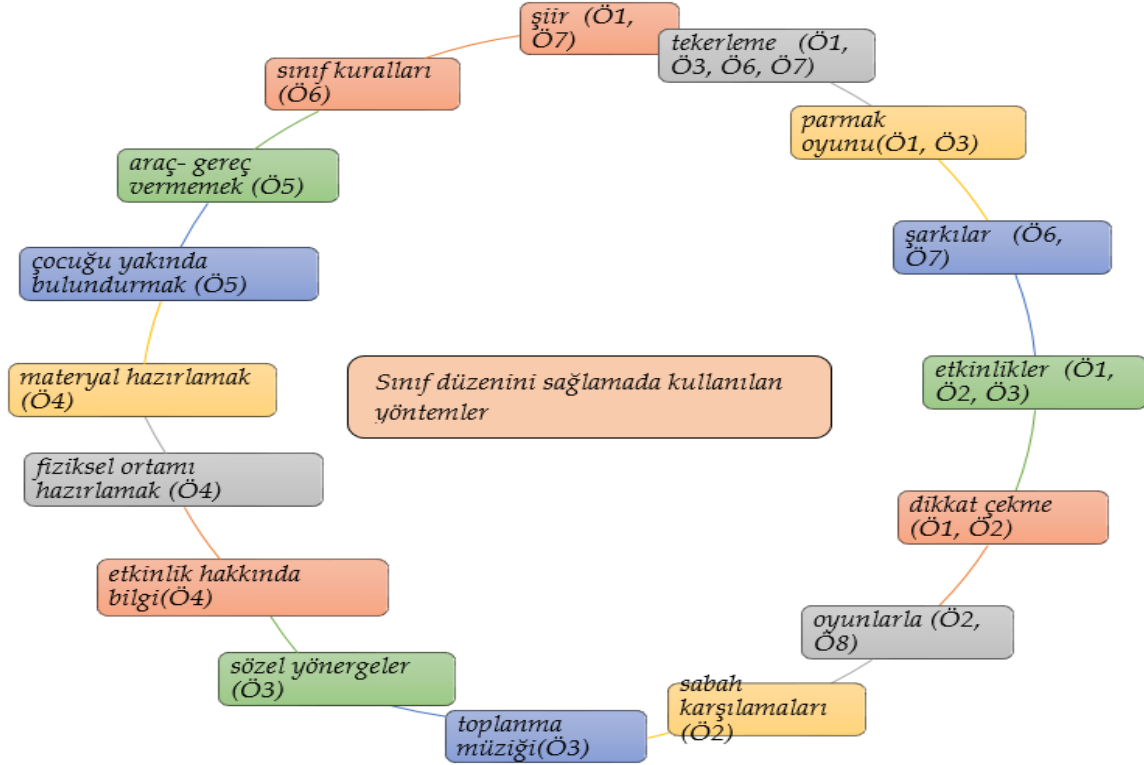
Dönem dönem bazı şeyleri yeterli ama genelde müfredatın yalın kaldığını düşünüyorum ben çünkü tek tip. Biraz daha esnek olunup ya da biraz daha çağımıza uygun dersler olabilir. Mesela özellikle bu davranış problemi yaşadığımız çocukların bir enstrüman

çalması gibi ya da spor aktivitelerini eğilim göstermesi gibi. Ama anaokullarında bütün anaokullarında maalesef bu fırsat yok. (Ö4)

Aslında amaç kazanımların biraz daha farklılaştırması gerekiyor. Yıllardır aynı amaç ve kazanımlar üzerinde kazanımlar göstergeye dönüştü fakat sadece başlıkları değişiyor. İç alanlar kapsamlar genellikle aynı. Bu alan ve kapsamlarda biraz daha derinliğe inilmesi velinin eğitimin içerisine biraz daha çekilmesi gerektiğini düşünüyorum. Aileyi biraz daha içerisine alan kazanımlar olması gerektiğini düşünüyorum. (Ö3)

Okullar da rehberlik psikolojik danışman olması olabilir. Okul öncesi sınıflarına daha çok destek verilebilir bu anlamda, öğretmenlerin gelişmesi adına da seminerlerde verilebilir. (Ö8)

Araştırmada öğretmenlere 'Sınıfınızda bir etkinliği yerine getirirken düzeni nasıl sağlıyorsunuz?' sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılan 8 öğretmen sınıfta bir etkinliği yerine getirirken düzeni sağlamak için çeşitli etkinlikler yöntemler kullandıklarını ifade etmişlerdir. Bu yöntemlere ait bulgular Şekil 4' te gösterilmiştir.

Şekil 4. Öğretmenlerin sınıfta düzeni sağlamak için kullanılan yöntemlere ilişkin kodlar

Şekil 4 incelendiğinde okul öncesi eğitim kurumlarında sınıfta bir etkinliği yerine getirirken düzeni sağlamak için kullanılan yöntemler tekerleme (Ö1, Ö3, Ö6, Ö7), etkinlikler (Ö1, Ö2, Ö3), şiir (Ö1, Ö7), parmak oyunu (Ö1, Ö3), şarkılar (Ö6, Ö7), oyun (Ö2, Ö8), dikkat çekme (Ö1, Ö2), kodların çoğunluk gösterdiği görülmektedir. Bu soruya ilişkin öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Bazen çocukları gruplayıp oturtuyoruz sonra etkinliği gösterip ilgi çekmeyi sağlıyoruz. Daha sonra şiir, tekerleme, parmak oyunlarıyla ilgilerini çekmeye çalışıyoruz. En çok kullandığımız yöntem tekerleme. (Ö1)

Daireyi öğretiyorduk mesela mavi daireler çizdim. Bütün okulun giriş yerine sıra sıra onları dizdim çocuklar zıplayarak ya da tek ayak üzerinde çift ayak üzerinde zıplayarak geldiler. Burada neyi öğrettim ben onlara hem tek ve çift kavramını öğrettim, daireyi öğrettim, mavi rengi öğrettim. Ve bunu oynayarak yaptırđım. Bizim için çok keyifliydi. (Ö2)

Aslında ilk bir ay ben sıkıntı çekerim. Bir aydan sonra etkinlik yaparken çok büyük sıkıntılarımız olmaz çocuklara direk söylerim. Arkadaşlar hep beraber bu etkinliğe geçiyoruz herkes yerini alsın dediğimde gayet başarılı bir şekilde yerimize geçiyoruz. Fakat başlangıç öncesi o ilk bir ayın öncesinde bazen tekerleme söylüyorum. Bazen parmak oyunu veya değişik toparlanma şarkılarımız oluyor bunlardan hangisi daha dikkat çekiciyse ilk bir ay boyunca çocuklarında hareketleri aktif yapabileceği etkin olarak katılabileceği etkinlikleri seçiyorum ki onlara katılım biraz daha fazla olsun ve dikkatlerini çeksın diye. (Ö3)

Dediğim gibi otizimli çocuğu yanına alıyorum. Diğerleri artık ona alıştığı için hani onu yanına almamı da yadırgamıyorlar. Otizimli çocuk hep yanımda duruyor. Masama en yakın yerde ve yalnızken ona makas vermiyorum. Tehlike yaratacak hiçbir şey eline vermiyorum.(Ö5)

Öncelikle okulun ilk haftalarında sınıf kurallarını net bir şekilde belirleyerek başlıyorum. Örneğin Türkçe dil etkinliğine geçerken tekerleme şarkılarla dikkat çekmeye çalışarak çocukları bu etkinlikler üzerinde yoğunlaştırarak hareket edebiliyorum. (Ö6)

Şarkı, şiir, tekerlemelerle (Ö7)

Araştırmada öğretmenlere 'Okul öncesi çocuklarda istenmeyen davranışların önlenmesi konusunda herhangi bir eğitim aldınız mı?' sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılan 8 öğretmenden dördü (Ö2, Ö3, Ö4, Ö8) istenmeyen davranışların engellenmesi konusunda eğitim aldıklarını ifade ederken, dört öğretmen (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) eğitim almadıklarını ifade etmiştir. Ö2, Ö3, Ö4, Ö8 kodlu öğretmenler okul öncesinde istenmeyen davranışların önlenmesi konusunda hizmet içi eğitim aldıklarını ifade etmişlerdir. Altıncı soruya yönelik öğretmen görüşleri aşağıda verilmiştir.

Çocukta problem çözme becerileri kursuna katılmıştım. Hizmet içi eğitimdi. Çocukta sorun olmasını normal karşılamak lazım ve olan sorunları da çocuk mesela sınıfta sorun yaşadı, hayır bir daha bunu yapma bir daha görmeyeceğim, hadi arkadaşından özür dile değil de. Pozitif yönlendirmeler yapmak gerekiyor. Bu davranışı sana hiç yakıştıramadım deyip, sınıfta rencide etmekten ziyade, bireysel görüşüp bunu yanlış yaptığını düşünüyorum. İşte bu sen dilleri ben dilleri var ya bunları da etkin kullanmak gerekiyor zaten. (Ö2)

Yılar önce bir seminere katılmıştım. Davranış bozukluklarının ve yapmış oldukları problemleri davranışların aslında aile içerisindeki tutarsızlıklardan, okul ve aile arasındaki tutarsızlıklardan kaynaklandığından bahseden bir çalışmaydı. Mesela diyor ki orda; Öğretmeni çocukla çok aşırı ilgilenirse, aşırı ilgi gösterir ve severse diyor bu çocuğa yapmış olduğu bir haksızlık olarak görülüyor aslında. Çünkü kuralları koyması gerektiğini, sevmesi gerektiği yerde sevmeli, kural koyması gerektiği yerde de çocuğun o kurala uyması gerektiğini üzerine basarak belirtmesi gerektiği ile ilgili bir şeydi(Ö3)

Bu konuda seminerlere katıldım. Genelde aldığımız eğitimler alanımız dahilinde uzman olan kişiler ya üniversitelerden gelen ya da belli konularda eğitim almış kişiler tarafından verilen eğitimlerdi. (Ö8)

Görüşmeye katılan 8 öğretmenden dördü (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) ise okul öncesi çocuklarda istenmeyen davranışların önlenmesi konusunda herhangi bir eğitim almadıklarını ifade etmişlerdir. Eğitim almayan öğretmenlere (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) bu tür bir eğitimin faydalı olup olmadığı hakkında ne düşünüyorsunuz?’ sorusu sorulmuştur. Görüşmeye katılan öğretmenler (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7) istenmeyen davranışlara yönelik bir eğitimin faydalı olacağı görüşünü bildirmişlerdir. Bu ifadeleri destekleyen öğretmen görüşleri aşağıda belirtilmiştir.

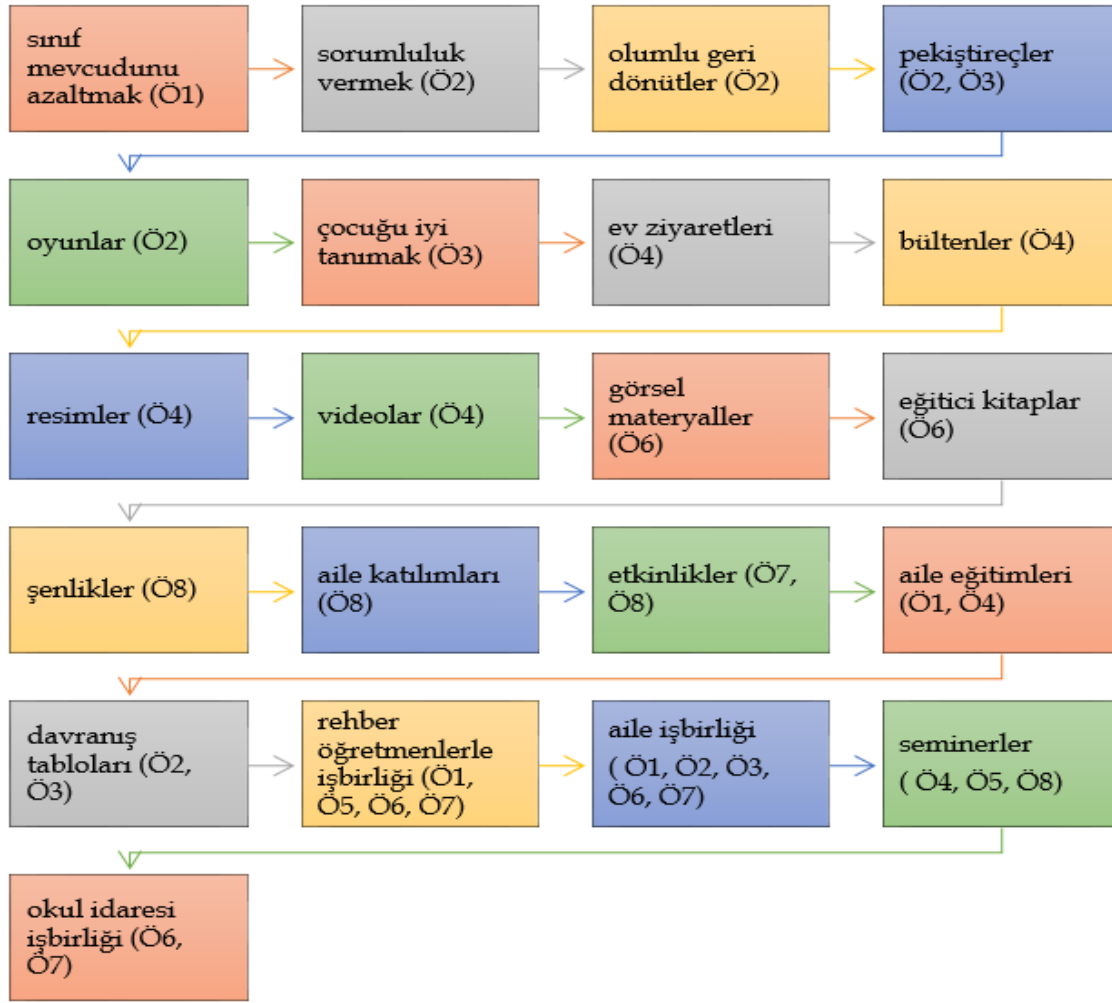
Bu konuda eğitim almadım ama diğer başka konularda pek çok eğitimler aldım. MEB’in düzenlediği eğitimlerde genellikle akademisyenler gelirler literatür bilgilerini teorik olarak anlatırlar ve giderler. Uygulamaya yönelik pek fazla eğitim yapılmaz şimdiye kadar gittiğim bütün eğitimlerde böyleydi. Özellikle çocuklarda istenmeyen davranışlar konusunda mutlaka teorik eğitim yapılması, teorik uygulamalarda bulunması gerekir. O eğitimi verecek akademisyenin bir köy okulunda bir il merkezindeki okulda farklı sahalarda çalışıp tecrübeler edinip, tecrübeleriyle bir eğitim vermesi gerekir. Böyle eğitimler planlansa bile sadece teorik olduğu için fazla uygulamaya yönelik olmadığı için öğretmenler üzerinde çok da etkisi olmuyor yararlı eğitimler olmuyor bunlar. (Ö1)

Bence faydalı olur çünkü ben rehberlik öğretmenimizin söylediklerinden bile çok fayda gördüm. (Ö5)

Üniversitede aldığım eğitimler dışında maalesef farklı bir eğitim almadım. Tabii ki faydalı olur, özellikle Meb’in iş birliğinde yapılan aynı branştaki öğretmenlerin etkileşimde olduğu eğitimlerin olması çok yararlı ve geliştirici olacaktır. (Ö6)

Hayır almadım. Almak istediğim seminerler ücretli. Milli eğitimden başvurduğumuz seminerlerde pek fazla çıkmıyor. Verilen eğitimlerde eğitimcilerin gerçekten donanımlı olmalarını ve bilgilerini en uygun ve verimli bir şekilde aktarabilmesini isterdim. (Ö7)

Araştırmada öğretmenlere ‘Okul öncesi öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının giderilmesi için ne gibi önlemler alınabilir?’ sorusu sorulmuştur. Bu soruda alınan önlemlere ilişkin bulgular Şekil 5’te gösterilmiştir.

Şekil 5. Öğrencilerin istenmeyen davranışlarının giderilmesi için alınabilecek önlemlere ilişkin bulgular

Şekil 5 incelendiğinde okul öncesi öğrencilerinin istenmeyen davranışlarının giderilmesi için alınabilecek çeşitli önlemleri ifade eden görüşlerden aile iş birliği (Ö1, Ö2, Ö3, Ö6, Ö7), rehber öğretmenlerle iş birliği (Ö1, Ö5, Ö6, Ö7), seminerler (Ö4, Ö5, Ö8), davranış tabloları (Ö2, Ö3), aile eğitimleri (Ö1, Ö4), pekiştireçler (Ö2, Ö3), okul idaresi ile iş birliği (Ö6, Ö7) bulgularının çoğunluk gösterdiği tespit edilmiştir. Öğretmenlerle yapılan görüşmelerden bazı alıntılara aşağıda yer verilmiştir.

Okul öncesinde istenmeyen davranışların giderilmesi için önce ailelerin eğitilmesi lazım. Çünkü bizim karşılaştığımız en büyük sorun ailelerle ilgili oluyor. İstenmeyen bir davranış gördüğümüz zaman çocuğu uyardıktan sonra aileye de bildirip aileyle bunu paylaşmamız bazen önlem almamız gerekebiliyor.

Aileler kabul etmediği zaman bizimde uymamız gereken belirli kurallar var okul rehber öğretmenimize yönlendiriyoruz. Okul rehber öğretmenimiz aileler görüşmeler yapıyor yönlendiriyor. Ama aile sorunu kabul etmeyip bir çözüm yoluna gitmezse o problem çocukta kalıcı olabiliyor. Burada birinci adım ailenin sorunu kabul etmesi çözüm odaklı olması. Aile iş birliği olmadan sorunu çözemiyoruz öğretmenin tüm çalışması çabalaması tecrübeleri yetersiz kalıyor çocuk üzerinde.

Her çocuk için farklı şeyler olduğunu düşünüyorum ben. Bazı çocuklarda kullanılan yöntemler işe yaramazken diğerlerinde çok farklılık göstererek acayip şekilde işe yarıyor. Çocuğu çok iyi tanımak gerektiğine düşünüyorum ilk önce. Biz belki aylara göre bölüyoruz bütün çocukları bireysel olarak alma şansımız yok bu etkinlikleri yaparken ama öğretmen bu etkinlikleri içselleştirdikten sonra kendi çocuklarına göre biraz daha indirgeye bilirse üzerinden geçeceğini düşünüyorum.

Biraz önce bahsettiğim paylaşma konusunda problem yaşayan öğrencim var sürekli veliyle iş birliği içerisindeyiz. Eve gittiğinde gelen misafirlerle ilgili yaptığı düzenli davranışlar sonucunda sadece davranış çizelgemiz var. Davranış çizelgemize küçük bir yıldız geliyor ve o yıldız geldiğinde biz sınıfta arkadaşlarımızla birlikte arkadaşımızı alkışlıyoruz. Bu onu çok büyük sevindiriyor ve çok mutlu ediyor. (Ö3)

Öncelikle aile eğitimi yapılmalı bence. Bu belirlenen sorunlar üzerinde uzaman kişiler tarafından seminerler düzenlenmeli. Önce sınıf lideri olan eğitim lideri olan öğretmenlere daha sonra da velilere. Bütün velilere gerekirse ev ziyareti, bültenlerle, resimlerle, videolarla ulaşılarak iletilmeli. (Ö4)

Önce öğretmeni bir güzel bir eğitim olabilir ama hangi dalda eğitim verecek çok çeşitli çocuklar var, işitme engelli var, görme engelli var bu otizmde a tipi var b tipi var. Ağırlıkları var hangi dalda eğitim verilecek orasını bilmiyorum ama okullarda mutlaka rehberlik öğretmeni olmalı. Ve öğretmenlere rehberlik etmeli çocuklara nasıl davranacağını önce onlar göstermeli çünkü her dalda öğretmene eğitim verilemez. (Ö5)

4. Tartışma ve Sonuç

Çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlara karşı sınıf yönetim stratejilerine ilişkin görüşlerini incelemek amaçlanmıştır. Çalışmadan elde edilen bulgulara göre okul öncesi öğretmenlerinin sınıf ortamında karşılaştıkları istenmeyen davranışları çoğunlukla "itme, şikâyet etme, vurma, oyuncak paylaşamama davranışları" olarak betimledikleri tespit edilmiştir. Bu bulgulardan yola çıkılarak okul öncesi öğrencilerinin genellikle şiddete meyilli olmaları ve sosyal uyum problemi yaşamaları gibi bazı istenmeyen davranışlarla daha çok karşılaştıklarını düşündükleri söylenebilir. Çalışmadan elde edilen bu bulgu ilgili alanyazıdaki çoğu araştırmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir (Akman, Baydemir, Akyol, Arslan, ve Kükütcü, 2011; Alabay ve Güner, 2018; Dal, 2016; Gangal, 2013; Early ve ark., 2006; Miller, Smith-Bonahue, Kemple, 2017; Özgün, 2016; Yumuşak ve Balcı, 2018). Dal (2016) araştırmasında, okul öncesi dönemdeki çocukların birbirlerine vurması, şiddete başvurmaları olağan bir durum olmadığını belirterek bu davranışın öğrenilmiş bir davranış olduğunu ve çocukların ailelerinde veya çevrelerinde bu tür davranışları görerek, aynı ve benzer durumlarla karşılaştıklarında da şiddeti kullandıklarını ifade etmiştir. Güder, Alabay ve Güner'in (2018) çalışmalarında sınıfta görülen davranış problemlerin başında öfke nöbeti geldiğini ve çocukların öfke nöbetlerine bağlı olarak da ağlama, bağırma, vurma gibi bazı olumsuz davranışları sergilediklerini belirtmiştir. Akman, Baydemir, Akyol, Arslan, ve Kükütcü (2011) tarafından yapılan bir çalışmada kullanılan ankette okul öncesi öğretmenlerinin çocuklarda vurma ve paylaşamama davranışlarının sıklıkla karşılaşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların sergiledikleri bazı istenmeyen davranışların nedenleri, doğrudan öğretmen uygulamalarından kaynaklanabilmektedir (Lewis ve Doorlag, 1991). Bulgularda çocukların şiddete meyilli ve sosyal uyumsuzluğa sahip olması yönünde

görüşlerin nedeni; çocukların ailelerinden şiddete meyilli davranışlar görmeleri veya ailelerin olumsuz davranışlarının model alınması olabilir.

Nourt (2009) bir çalışmada çocukların davranışlarının çoğunun sosyal-kültürel bağlam içerisinde başkalarından gözlemleyerek yapılandırıldığı ve istenmeyen davranışların çocuğun kendi sosyal bağlamından bağımsız olarak tanımlanmaması gerektiğini bildirmektedir. Aile, arkadaş, öğretmen, sosyal çevre gibi tüm faktörler çocuğun davranışlarını model aldığı rehber konumundadır (Öztürk ve Gangal, 2004). Dolayısıyla geleceğimizi inşa edecek çocukların sağlıklı bir ruh sağlığına sahip olmaları; öz kontrolü ve disiplini edinebilmeleri için öfke kontrolünün, sosyal uyum, kişilerarası saygının ve öz denetimin sağlanabilmesi noktasında toplumsal ve evrensel ilerlemeye ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmadan elde edile bu bulgunun başka bir nedeni, öğretmenlerin bu olumsuz davranışları çoğunlukla sözel olarak uyardıkları öğrencilerde bu davranışın olumsuz anlamda pekiştirilmesine neden olabilir. Nitekim bu araştırmada öğretmenlerin çoğunlukla uyarma şeklinde istenmeyen davranışlara müdahale ettiklerini düşündükleri tespit edilmiştir. Öğretmenler sınıf yönetiminde genelde sözel uyarıları kullanma (Akgün, Yarar ve Dinçer, 2011; Erdem, 2016; Uğurlu ve diğerleri, 2014) ve çocukların davranışlarına müdahale yolu ile davranış temelli stratejileri tercih etmektedir (Neisworth ve Buggey, 2009). Sözel uyarıların ve davranışlara müdahalenin dışında sınıf iklimi, ortam düzeni ve sınıf düzeni sağlamaya yönelik olumlu benlik ve öz yeterlik algısı (Öztürk ve Gangal, 2014); farklı stratejilerin ve proaktif yöntemlerin kullanılması daha işlevsel görülmektedir (Barbetta ve arkadaşları, 2005; Fox ve Little, 2001). Öğretmenlerin öğrencilerinin özelliklerini iyi tanımları, istenmeyen davranışın nedenlerini net şekilde belirlemeleri, sınıfın yapısına ve özelliklerine uygun şekilde farklı sınıf yönetim stratejilerini geliştirmeleri ve uygulamaları, çocuklarda istenmeyen davranışların azalmasına/giderilmesine ve kendi öz denetimlerini sağlamalarına fırsat sunmaktadır (Akçadağ, 2005; Kapucuoğlu Tolunay, 2008; Ilgar, 2007; Tertemiz, 2005)

Araştırma bulgularına göre Ö4 kodlu bir öğretmen davranış panosu adlı bir uygulama ile okul öncesi öğrencilerine öz denetimli davranışları kazandırmaya çalışmaktadır ve öğretmen görüşlerine göre bu yöntem etkili bulunmuştur. Fakat çalışma grubundaki çoğu öğretmenin geleneksel yöntemlerden yararlanmasını arzu edilen bir durum olarak görülmemektedir. Bu anlamda okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi bağlamında alternatif yöntem, teknik ve stratejilerin; bu anlamda yeterliklerinin geliştirilmesini hedefleyen eğitimlerin mesleki gelişimlerine katkı sağlayacağı düşünülmektedir (Elbertson, Brackett ve Weisberg, 2010). Hiralal ve Martens (1998) bir çalışmalarında, öğretmenlerin geleneksel sınıf yönetim stratejilerini sıklıkla kullandıklarını bildirmiş ve bu durumun sebebini yeniliğe açık olmayan öğretmen anlayışına bağlamıştır.

Okul öncesi öğretmenleri sınıf ortamında karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışlarına daha çok serbest zaman etkinliklerinde karşılaştıklarını ifade etmişlerdir. Çalışmadan elde edilen bu bulgu Dal (2016) tarafından yapılan bir çalışmanın sonuçları ile benzerlik göstermektedir. Bu bulgunun nedeni okul öncesi öğretmenlerinin özellikle serbest zaman etkinliklerinde sınıf yönetiminde yanlış ya da eksik uygulamaları gerçekleştirmiş olmalarından kaynaklanmış olabilir. Okul öncesi öğretmenleri serbest zaman etkinliğini, çocukların boşboş bir şekilde oyuncaklarla veya diğer materyallerle oynadığı vakit geçirdiği bir etkinlik olarak düşündükleri kanısında olabilirler (Dal, 2016).

Okul öncesi öğretmenleri karşılaşılan istenmeyen öğrenci davranışları karşısında bu davranışları önlemek ve bu davranışlarla baş etme stratejisi olarak sorumluluk vermek, dikkatini farklı

alanlara çekmek (el sanatları, robotik kodlama, zekâ oyunları...), olumlu davranışı pekiştirme gibi önlemleri belirten öğretmenler çoğunluk göstermiştir. Olumlu davranışları pekiştirme öğretmenlerin olumsuz davranıştan çok olumlu davranışa yöneldiklerinin bir göstergesidir. Olumlu pekiştireçler olumlu davranışları çocukların isteyerek yapmalarını ve bu davranışın yerleşmesini sağlayacaktır (Özbay ve Erkan, 2009). Çalışmadan elde edilen bu bulgu Güder, Alabay ve Güner (2018) tarafından yapılan çalışma ile benzerlik göstermektedir. Bu çalışmada okul öncesinde karşılaşılan istenmeyen davranışlara yönelik kullanılan stratejilere ilişkin yöntemlerde sorumluluk verme, görev verme olarak belirtmiştir.

Çoğu öğretmen istenmeyen davranışların nedenlerini aile tutumları, yetiştirilme tarzı, ev ortamı gibi çeşitli nedenlerle aile faktörüne bağlarken, bir öğretmen bazı çocukların davranışlarını otizm gibi bireysel farklılıklara bağlamaktadır. Sadık (2002) bir çalışmasında, öğretmenlerin çocuklarda görülen istenmeyen davranışlardan büyük ölçüde aileyi sorumlu tuttuklarını bildirmiştir. Medikoğlu ve Dalaman (2018) bir çalışmasında okul öncesi öğretmenlerinin sorunlu davranışların öncelikli sebepleri başında aile tutumlarını belirttikleri tespit edilmiştir.

Öğretmenler çocukların istenmeyen davranışlarının giderilmesinde programın yetersiz olduğunu; bireysel farklılıklara hitap etmediğini düşünmektedir. Programda spor ve müzik aktivitelerinin, kazanımların farklılaştırılması, görev anlamında eklentiler yapılması ve öğretmen seminerleri ile istenmeyen davranışların giderilmesine yönelik çalışmaların yapılabileceği öğretmenler tarafından ifade edilmiştir. Çalışmadan elde edilen bu bulgunun nedeni, öğretmenlerin istenmeyen davranışlarla başetmede kendi sınıf yönetim becerilerini yetersiz görmüş olmalarından kaynaklanabilir ve bu durumdan dolayı programda çeşitli eklentilerin yapılması gerektiğini ve seminerlerle kendilerine destek olunabileceğini düşünmüş olabilirler. Öztürk ve Gangal (2016) bir çalışmasında öğretmenlerin sınıf yönetim inançlarını etkinlik planlarına yansıtamadıklarını tespit etmiş ve bu durumun nedenini öğretmenlerin sınıf yönetimi konusunda yeterli eğitim almamasından kaynaklanabileceğini bildirmiştir. Green, Everthart, Gordon ve Gettman (2006) bir çalışmasında, program özelliklerinin sınıf yönetimini etkileyebileceğini ve öğretmenlerin mesleki gelişimine olanak sağlanıp sağlanamama durumunun öğretmen uygulamalarını etkileyebileceğinden bahsedilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında okul öncesi programın istenmeyen davranışları gidermede; çeşitli beceri ve davranış kazandırmada farklılaştırılmış ve esnek bir yapıya kavuşturulması, bireysel farklılıkları dikkate alarak öğrenme görevleri ile yapılandırılması; bu görevlerin spor ve sanat alanları ile bütünleştirilmesinin istenmeyen davranışları gidermede/azaltmada fayda sağlayacağı düşünülmektedir.

Öneriler

- Öğretmenler sınıfta gerçekleşen istenmeyen davranışlara karşı önceden önlemleri almaları önerilebilir. Bu davranışı tetikleyen unsurlar sınıfta ise bunlar ortadan kaldırılmalıdır.
- Öğretmenler serbest zaman etkinliklerinde daha sık olarak görülen istenmeyen davranışlara karşı çocuklarla birlikte zaman geçirerek onlarla değişik oyunlar kurmalı ve farklı materyaller düzenlemelidirler. Bu derste proaktif önlemlerin alınması önerilebilir.
- Okul öncesi programa ilişkin düzenlenen seminerlerde eğitim programının içeriği ile ilgili bilgiler verilebilir ve okul öncesi öğretmenlerin geleneksel olmayan disiplin stratejileri hakkında bilgilendirmeleri sağlanabilir.

- İstenmeyen davranışların önlenmesi konusunda öğretmenlere hem teorik hem de uygulamaya dönük olarak hizmet içi seminerler düzenlenmeli ve öğretmenlerin bu eğitimlere katılımları sağlanmalıdır.

Kaynakça

- Akçadağ, T. (2005). Sorun davranışların yönetimi. (Ed: H. Kıran), *Etkili sınıf yönetimi [Effective classroom management]*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akgün, E., Yazar, M. & Dinçer, Ç. (2011). Okul öncesi öğretmenlerin sınıf içi etkinliklerde kullandıkları sınıf yönetimi stratejilerinin incelenmesi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(3), 1-9.
- Akman, B., Baydemir, G., Akyol, T., Arslan, A. Ç. & Kent Kükütçü, S. (2011). The opinions of preschool teachers about problem behaviours which faced in classroom. *E-Journal of New World Sciences Academy*, 6(2), 1715-1731.
- Akman, B., Baydemir, G., Çelik Arslan, A., Akyol, T., & Kent Kükütçü, S. (2011). Behavioral problems encountered by preschool teachers and strategies. *e-Journal of New World Sciences Academy*, 17(1), 1715- 1731.
- Aküzüm, C. & Nazlı, K. (2017). Sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetiminde karşılaştıkları disiplin sorunları, nedenleri ve bu sorunlarla baş etme yöntemlerinin değerlendirilmesi. *International e-Journal of Educational Studies (IEJES)*, 1 (2), 88-102
- Aktaş Arnas, Y. & Sadık, F. (2008). *Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi [Preschool classroom management]* (1. Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Altıntaş, M. E. (2016). Tepkisel ve gelişimsel sınıf yönetimi modellerinin ahlak eğitimiyle ilişkisi. *Bilimname*, 30(1), 207-221.
- Argon, T. & Sezgin Nartgün, Ş. (Ed.). (2016). *Sınıf yönetimi [Classroom management]*. İstanbul: Maya Akademi
- Arıkan, R. (2000). *Araştırma teknikleri ve rapor yazma [Research methods and writing]*. Ankara: Gazi Kitabevi
- Arı, E., Tunçer, B. K. & Demir, M. K. (2016). Primary school teachers' views on constructive classroom management. *International Electronic Journal of Elementary Education*, 8(3), 363-378.
- Aydın A. (2017). *Sınıf yönetimi [Classroom management]*. Ankara: Pegem Akademi
- Barbetta, P. M., Leong Norona, K. & Bicard, D. F. (2005). Classroom behavior management: A dozen common mistakes and what to do instead. Preventing school failure, *Alternative Education for Children and Youth*, 49(3), 11-19.
- Başar, H. (2004). *Sınıf yönetimi [Classroom management]*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bornstein, M. H., Hahn, C. S. & Haynes, O. M. (2010). Social competence, externalizing, and internalizing behavioral adjustment from early childhood through early adolescence: Developmental cascades. *Development and Psychopathology*, 22(04), 717-735.
- Bosch, K. (2006). *Planning classroom management* (Second Edition). California: Carwin Press.
- Bredenkamp, S. (2015). *Erken çocukluk eğitiminde etkili uygulamalar [Effective applications in preschool education]* (H.Z. İnan ve T. İnan, Çeviri Ed.). Ankara: Nobel Yayıncılık. (2013).
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2017). *Bilimsel araştırma yöntemleri [Scientific Research Methods]*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cavkaytar, A. (2004). *Okul öncesi eğitimde okul aile ve çevre işbirliği*. S. Yasar. (Editor). *Okul öncesi eğitimin ilke ve yöntemleri*. (134-144). 4.Ed. Eskisehir: Anadolu University Pub.
- Creswell, J. W. (2009). *Research design*. California, ABD: Sage Publications

- Dal, M. (2016). *Okul öncesi öğretmenlerinin öğrencilerin istenmeyen davranışlarıyla baş etmede kullandıkları sınıf yönetim stratejileri*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Atatürk Üniversitesi, Erzurum.
- Derman, M.T. & Başal, H. A. (2013). Okulöncesi çocuklarında gözlenen davranış problemleri ile ailelerinin anne-baba tutumları arasındaki ilişki. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 115-144.
- Dinçer, Ç., & Akgün, E. (2015). Developing a classroom management skills inventory for preschool teachers and the correlation of preschool teacher's classroom management skills with different variables. *Education and Science*, 40(177), 187-201.
- Domitrovich, C. E., & Greenberg, M. T. (2000). The study of implementation: Current findings from effective programs for school aged children. *Journal of Educational and Psychological Consultation*, 11, 193-222.
- Dönmez, Ö., Aşantoğrul, S. , Karasulu, M. & Bal, E. (2018). Examination of the strategies that preschool teachers use to deal with challenging behaviors in classroom management. *International Journal of Early Childhood Education Studies*, 3(2), 75-97.
- Durmuşoğlu Saltalı, N. & Arslan, E. (2013). The rules pre-school teachers establish for their classes and their application. *Elementary Education Online*, 12(4), 1032-1040.
- Early, D. M., Bryant, D. M., Pianta, R. C., Clifford, R. M., Burchinal, M. R., Ritchie, S., Howes, C. & Barbarin, O. (2006). Are teachers' education, major, and credentials related to classroom quality and children's academic gains in pre-kindergarten? *Early Childhood Research Quarterly*, 21(2), 174-195.
- Elbertson, N., Brackett, M.A. & Weissberg, R. (2010). School-based social and emotional learning (SEL) programming: Current perspectives. In A. Hargreaves, M. Fullan, D. Hopkins, A. Lieberman (Eds.), *The second international handbook of educational change* (pp. 1017-1032). New York: Springer.
- Eleser, G. (2007). *İlköğretim birinci kademedeki görev yapan sınıf öğretmenlerinin karşılaştıkları disiplin problemleri ve bunlarla baş etmen yolları*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Beykent Üniversitesi, İstanbul.
- Ekiz, D. (2009). *Bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Anı Yayıncılık
- Erdem, H. (2016). *İlkokul öğretmenlerinin istenemeyen öğrenci davranışları ile baş etmede kullandıkları yöntemler*. Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1995). *Eğitim psikolojisi: Gelişim öğrenme-öğretme*. Ankara: Arkadaş Kitabevi
- Ersoy, A. F. (2017). Fenomenoloji. A. Saban ve A. Ersoy (Edt.) *Eğitimde nitel araştırma desenleri içinde* (ss. 51-105). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Fox, L. & Little, N. (2001). Starting early: Developing school-wide behavior support in a community preschool. *Journal of Positive Behavior Interventions*, 3, 251-254.
- Furrer, C. J., Skinner, E. A., & Pitzer, J. R. (2014). The influence of teacher and peer relationships on students' classroom engagement and everyday motivational resilience. In D. Shernoff, & J. Bempechat (Eds.), *National society for the study of education yearbook: Engaging youth in schools: Evidence-based models to guide future innovations* (pp. 101-123). New York, NY: Teachers College Record.
- Gangal, M. (2013). *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlarla başa çıkmaya yönelik uygulamaları ve sınıf yönetimi stratejileri hakkındaki inançların incelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi, Trabzon
- Garrett, T. (2008). Student-centered and teacher-centered classroom management: A case study of three elementary teachers. *Journal of Classroom Interaction*, 43(1), 34-47.

- Güder, S. Y., Alabay, E. & Güner, E. (2018). Okul öncesi öğretmenlerinin karşılaştıkları davranış problemleri ve kullandıkları stratejiler. *Elementary Education Online*, 17(1), 414-430.
- Gülay Ogelman, H. & Ersan, C. (2014). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi stratejilerinin çocukların akran ilişkileri üzerindeki etkisi. *Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(2), 63-84.
- Güner, N. (2011). Kaynaştırma sınıflarında çalışan sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 19(3), 691-708.
- Hemde, A. (2010). *İlköğretim okulları 1-5. sınıflarda karşılaşılan disiplin sorunları ve çözüm yöntemleri konusunda sınıf öğretmenlerinin görüşleri ve tutumları üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Selçuk Üniversitesi, Konya.
- İlgar, L. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerileri üzerine bir araştırma*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi, İstanbul.
- Kapucuoğlu Tolunay, A. (2008). *Sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara karşı kullandıkları baş etme yöntemleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa.
- Karip, E. (Ed.). (2014). Sınıf yönetimi. Ankara: Pegem Akademi
- Kıldan, A.O. (2011). Öğretmen çocuk ilişkilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 103-120.
- Kocabey, A. (2008). *İlköğretim programının uygulanması sırasında sınıf öğretmenlerinin sınıfta karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Çukurova Üniversitesi, Adana.
- Lewis R. B. D. & Doorlag, H. D. (1991). *Teaching special students in the mainstream*. NewYork: Macmillian.
- Liu, J. (2004). Childhood externalizing behavior: Theory and implications. *Journal of child and adolescent psychiatric nursing*, 17(3), 93-103.
- MEB Okul Öncesi Eğitim Programı (2013), 9-10.
- Medikoğlu, O. & Dalaman, O. (2018). Öğretmenlerinin derste karşılaştıkları istenmeyen öğrenci davranışları ve bu davranışlara yönelik çözüm stratejileriyle ilgili öğretmen görüşlerinin belirlenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 4(3), 20-32.
- Miller, S., Smith-Bonahue, T. & Kemple, K. (2017). Preschool teachers' responses to challenging behavior: The role of organizational climate in referrals and expulsions, *International Research in Early Childhood Education*, 8(1), 38-57.
- Neisworth, J. & Buggey, T. (2009) Behavior analysis and principles in early childhood education. In J Roopnarine and J. Johnson, (Eds) (2009) *Approaches to early childhood education* (5 ed. Pp.186-210). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Nourt, P. M. (2009). Historical perspectives on early childhood education. In J Roopnarine and J. Johnson, (Eds) (2009) *Approaches to early childhood education* (5 ed. Pp.3-48). Upper Saddle River, NJ: Merrill/Prentice Hall.
- Ocak Karabay, S. & Şahin Asi, D. (2015). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta uyguladıkları kurallar ve çocukların kurallara yönelik farkındalık düzeyleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16 (3), 69-86.
- Öngören Özdemir, S. & Tepeli, S. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin saldırgan davranışlarla baş etme stratejilerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD)*, 17(2), 51- 70.
- Özbay, Y. & Erkan, S. (2009). *Eğitim psikolojisi* (2. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Özbey, S. & Alisinanoğlu, F. (2009). Okul öncesi eğitim kurumuna devam eden 60-72 aylık çocukların problem davranışlarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 26, 493-518.

- Özgün, (2016). *Sınıfta istenmeyen davranışlar, nedenleri, yönetimi* (Ed. Y. Aktaş Arnas & F. Sadık). Okul Öncesinde Sınıf Yönetimi, Ankara:Pegem Akademi .
- Öztürk, Y. & Gangal, M. (2016). Preschool teachers' beliefs about discipline, classroom management, and disruptive behaviors, *Hacettepe University Journal of Education*, 31(3), 593-608.
- Öztürk, Y. ,Gangal, M. & Beşken Ergişi, M. (2014). Okul öncesi öğretmen adaylarının eğitimlerinin sınıf yönetimi ve stratejileri üzerindeki etkisine ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(1), 224-238.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research& evaluation methods*. Sage Publications, 3. Ed, California, ABD.
- Shure, M.B. (2001) *I can problem solve (an interpersonal cognitive problem-solving program)* (ICPS). 2.Ed, Illinois: Research Press.
- Schwartz, D., Dodge, D. A., Petit, G. S., & Bates, J. E. (2000). Friendship as a moderating factor in the pathway between early harsh home environment and later victimization in the peer group. *Developmental Psychology*, 36 (5), 646- 662.
- Tertemiz, N. (2005). *Sınıf yönetimi ve disiplini*. L. Küçükahmet (Ed.). *Sınıf yönetimi içinde*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Toran, M. & Gençgel Akkuş, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin değerlendirilmesi: KKTC Örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 24(4), 2041-2056.
- Uğurlu, C. T., Doğan, S., Şöförtakımcı, G., Ay, D. & Zorlu, H. (2014). Öğretmenlerin sınıf ortamında karşılaştıkları istenmeyen davranışlar ve bu davranışlarla baş etme stratejileri. *Turkish Studies*, 9(2), 577-602.
- Uyanık Balat, G. & Bilgin, H. (Ed.). (2013). Okul öncesi eğitimde sınıf yönetimi. Ankara:Eğiten Kitap
- Uysal,H., Akbaba-Altun, S. & Akgün, E. (2009, Ekim). Okulöncesi öğretmenlerinin çocukların istenmeyen davranışları karşısında uyguladıkları stratejiler,18. *Eğitim Bilimleri Kurultayı*, Kuşadası, Aydın.
- Yalçınkaya, M. & Tonbul, Y. (2002). İlköğretim okulu sınıf öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerine ilişkin algı ve gözlemler. *Ege Eğitim Dergisi Online*, 1(2), 1-10
- Yaşar Ekici, F., Günhan, G., & Anılan, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenleri sınıf yönetimi becerileri. *Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 2(1), 48-58.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (9. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, N. (2008). Dersin akışını bozan istenmeyen davranışları yönetme stratejilerinin incelenmesi. *Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-38.
- Yumuş, M. (2013). Okul öncesi eğitimcilerin 36-72 ay aralığındaki çocukların davranış problemleri ile ilgili görüşlerinin incelenmesi ve başa çıkma stratejilerinin belirlenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara
- Yumuşak , G. & Balcı, Ö. (2018). Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkma yöntemleri ve bu yöntemlerin etkililiğine ilişkin görüşleri. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(40), 223-254.
- Webster-Stratton, C., & Herman, K. C. (2010). Disseminating incredible years series early intervention programs: integrating and sustaining services between school and home. *Psychology in the School*, 47, 36-54.

Extended Summary

1. Introduction

In studies conducted on unwanted behaviors and classroom management in the field of preschool education, it has been determined that preschool children exhibit some unwanted behaviors such as aggression, violence, bullying, stealing, jealousy and lying, and their teachers mostly try to cope with these behaviors verbally (Guder, Alabay & Guner, 2018; Yumusak & Balci, 2018; Ozgun, 2016; Dal, 2016; Derman & Basal, 2013; Akman, Baydemir, Akyol, Arslan & Kukutcu, 2011; Gangal, 2013; Early et al., 2006). Behavior problems experienced in early ages trigger situations such as participating in crime, turning to violence and depression in adolescence and adulthood (Bornstein, Hahn & Haynes, 2010; Liu, 2004). According to the studies, if the child has positive peer relationships and support for unwanted behaviors in the classroom, negative behaviors may decrease (Scwartz, Dodge, Petit & Bates, 2000; Gulay Ogelman & Ersan, 2014). In some studies, teachers' classroom management strategies were examined in terms of variables such as age, gender, type of high school studied, and professional year and teacher characteristics were examined. (Yasar Ekici, Gunhan & Anilan, 2017; Toran Gencil & Akkus, 2016; Dincer & Akgun, 2015; Kildan, 2011; Yumus, 2013)

In some studies, it has been determined which disciplinary theory preschool teachers manage the classes. According to the studies, it is found that there is no discipline understanding based on effective communication theory in preschool period and there is a discipline understanding based on reward-punishment according to reactive class management (Altıntas, 2016; Arı et al., 2016). In some studies, it is seen that different class management models such as Pyramid Model, Developmental Model, Positive Behavior Support, Proactive Classroom Management, Supporting Alternative Thinking, Unique Years are examined (Webster-Stratton and Herman, 2010; Bredekamp, 2015, Shure, 2001; Domitrovich and Greenberg, 2000). There are several studies that show that families are the main source of unwanted behaviors. In the relevant literature, the reasons for unwanted behaviors are: (i) reasons for family, (ii) teachers and (iii) reasons for other factors (Aydin, 2017) or (i) reasons for in-class or (ii) reasons for outside class (Basar, 2004), internalizing and externalizing (Ozbey and Alisinanoglu, 2009).

In the national literature, teachers' unwanted behaviors in the classroom; most of the studies on classroom management strategies were conducted in primary and higher education levels (Yılmaz, 2008; Guner, 2011; Kocabey, 2008; Akuzum ve Nazlı, 2017; Yumusak ve Balci, 2018; Hemde, 2010; Eleser, 2007). In the related context, the studies on the opinions of preschool teachers focused on what is unwanted behaviors and the methods, strategies and techniques used by teachers to overcome these behaviors (Toran, Gencil Akkus, 2016; Akgun, Yazar ve Dincer, 2011; Dincer ve Akgun, 2015; Ozturk ve Gangal, 2016; Ocak Karabay ve Sahin, 2015; Medikoglu ve Dalaman). A study examining in-depth teacher views and experiences on the following topics has not been found; how unwanted student behaviors are encountered more frequently and in which situations the reasons for these behaviors, whether proactive measures are taken against unwanted behaviors before the course, the characteristics of the trainings taken by teachers in related context, the functionality of the programs in reducing or eliminating unwanted behaviors according to teachers. It is thought that this study will shed light on the development of effective classroom management education programs for preschool teachers and the arrangements to be made to gain skills, behaviors or values in preschool programs. The findings obtained from the study are thought to be important in terms of presenting the strategies, attitudes and beliefs of

preschool teachers towards classroom management. The aim of this study is to examine the opinions of preschool teachers about classroom management strategies and the functionality of preschool curriculum in eliminating disruptive behaviors.

Research problem: What are the opinions of preschool teachers about unwanted behaviors, classroom management strategies and functionality of the programs?

2. METHOD

2.1. Research Design

The phenomenology design was used in qualitative research methods. Phenomenology studies have focused on cases that we are aware of, but we do not have an in-depth and detailed understanding of the subject. Phenomenology studies aim to reveal subjective or objective experiences and perceptions of one or a few people about the concept or phenomenon (Creswell, 2009). In other words, phenomenology is a research approach that focuses on how an individual perceives, makes sense, expresses a phenomenon or concept, and how he/she feels about the causes and consequences of that concept or phenomenon (Patton, 2002). This pattern was preferred in order to provide an opportunity to examine the practices, opinions, perceptions and beliefs of pre-school teachers about unwanted behaviors and classroom management.

2.2. Study Group

The study group of this research consists of 8 preschool teachers in Amasya province of the Ministry of National Education in the 2018-2019 academic year. The selection of the accessible sample was applied to the participants. The teachers in the research group were coded as T1, T2. All of the teachers who participated in the study were women.

2.3. Data collection tool

Semi-structured interview form was used in this study which was conducted in order to investigate the opinions of teachers about unwanted behaviors and classroom management in preschool education. The most important advantage of the semi-structured interview technique is that it provides more systematic and comparable information as a result of continuing the interview depending on the questions prepared (Yıldırım & Simsek, 2013). There were eight questions in the interview form prepared within the scope of the study and opinions of an expert were asked whether the questions were appropriate, clear and understandable. Various arrangements were made in line with expert opinions and the interview form was finalized. Before the data were collected, the researchers introduced themselves and the purpose of the research was explained, and the participants were informed that the interview and the information belonging to the participant would remain confidential. Data were discussed face to face at the appropriate place and time; recorded with voice recorder. The interviews lasted an average of 20-30 minutes.

2.4. Data Analysis

The voice recordings obtained from the participants' interviews were transcribed and inductive analysis was performed. Inductive analysis aims to reach the concepts and relationships that can explain the collected data. The main process in this analysis is to bring together similar data within the framework of certain concepts and themes and interpret them in a way that the reader can understand (Patton, 2002). Teachers participating in the interview were coded as T1 and T2, thus

allowing the participants' information to remain confidential. In order to determine the reliability of the identified codes, an expert examined the data and determined the codes at a different time independently of the researchers. Miles and Huberman's (1994) reliability was used to determine the consistency between the researchers and the field expert and .83 consistency was found between the codes.

3. Findings, Discussions and Suggestions

In this study, the unwanted behaviors faced by preschool teachers in the classroom environment were 'pushing (T1, T8), complaining (T1, T6, T7), hitting (T1, T4, T5, T6, T8), not sharing toys (T1, T3, T4, T7) 'behavior. Based on these findings, it can be said that preschool students are more likely to encounter some undesirable behaviors such as tendency to violence and social adaptation problems. This finding is similar to the results of most studies in the literature (Guder, Alabay and Guner, 2018; Yumusak and Balci, 2018; Ozgun, 2016; Dal, 2016; Akman, Baydemir, Akyol, Arslan, and Kukutcu, 2011; Gangal, 2013; Early et al., 2006). Dal (2016) stated that it is not usual for preschool children to resort to violence when they hit each other and that this behaviour is a learned behaviour and that when children see such behaviors in their families or environments, they use violence when they encounter the same and similar situations. Guder, Alabay and Guner (2018) stated that in the classroom at the beginning of the behaviour problems and anger seizure in the beginning of the anger attacks, such as crying, shouting, showed that some negative behaviors such as hitting. Akman, Baydemir, Akyol, Arslan, and Kukutcu (2011) preschool teachers' thoughts about the problem behaviors they encounter in the classroom in the study of the answers obtained from the questionnaire examined among the findings of tapping and non-sharing behaviour. The causes of some undesirable behaviors of children may be related to teacher's classroom practices (Lewis & Doorlag, 1991). In the findings, the reason for the opinions that children are prone to violence and have social mismatch; children may experience violent behaviour from their families or model their negative behaviors. Vygotsky reported that children create most of their behaviors by observing others in the socio-cultural context and that undesirable behaviors should not be defined independently of the child's own social context (Nourt, 2009). All factors, such as family, friends, teachers, and social environment, are the guide models of the child's behaviour (Ozturk & Gangal, 2016). Therefore, children who will build our future have healthy mental health; social and universal progress is needed to achieve anger control, social cohesion, interpersonal respect and self-control in order to gain self-control and discipline.

Another reason for this finding obtained from the study is that teachers' verbal stimulation of these behaviors mostly verbally may cause the students to reinforce this behaviour negatively. As a matter of fact, it was found that teachers think that they intervene in unwanted behaviors mostly in the form of stimulation. Teachers generally use verbal stimuli in classroom management (Akgun, Yazar & Dincer, 2011; Ugurlu et al., 2014; Erdem, 2016) and prefer behaviour-based strategies by intervening in children's behaviour (Neisworth and Buggey, 2009). Apart from verbal stimuli and behaviour intervention, positive self-efficacy and self-efficacy perception towards class climate, environment and class order (Ozturk & Gangal, 2016); the use of different strategies and proactive methods seems to be more functional (Barbetta, Leoang, Norona and Bicard, 2005; Fox and Little, 2001). Teachers are well aware of the characteristics of their students, clearly identify the causes of unwanted behaviour, develop and implement different classroom management strategies in accordance with the structure and characteristics of the

classroom, provide opportunities to reduce/eliminate unwanted behaviors in children and provide their own self-control (Akcadag, 2005; Tertemiz, 2005; Kapucuoglu, 2005; Tolunay, 2008; Ilgar, 2007).

- Teachers may be advised to take precautionary measures against unwanted behavior in the classroom. If the elements that trigger this behavior are in the classroom, they should be eliminated.
- Teachers can spend time together with children against unwanted behaviors that are more common in free time activities and establish different games and organize different materials. Proactive measures may be recommended in this course.
- Pre-school teachers can be informed about non-traditional disciplinary strategies by organizing seminars on preschool programs.
- Teachers' seminars should be organized for the prevention of undesired behaviors, both theoretical and practical.

Etik Beyanamesi

Bu makalede “Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi” kapsamında belirtilen bütün kurallara uyduğumuzu, “Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler” başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi, hiçbir çıkar çatışmasının olmadığını ve oluşabilecek her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Araştırma makalesi: Kutlu Abu, N., & Arslan, B. (2020). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıfta istenmeyen davranışlara ilişkin sınıf yönetim stratejileri hakkındaki görüşleri. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(1), 227-255.